

titulis id est uictoriis: tropheis. / Hec sicordia. dmostratiue. / Dices: d̄ cesar disces me lōga pacea bellis
dissuetu posse ēt gerare bella si necessitas iugrat. Pacē potuere pati: q̄a sicut pacē ita bellū sustinere possū.
Lieet ille: pōpeus suis cōfirmatis arguentis debere milites suos bellū suscipere aduersus cesarē: nūc argu-
menta adueriariorū. s. cæstari q̄ dicebat supius: ueniat lōga dux pace solut⁹: oratione refellit: q̄ quod ille
obicitur in suā uerit utilitate. Dux: ocedo q̄ ego sm senior uobis: sed quāto magis sum senex: tāto ēt
pitiori in re militari. At uero cesar iuuenis eſt ut miles potius q̄ iperator appellari possit. Senior: sit mi-
les senex in illis caſtris & sit iuuenis dux: fed nobis sit senior dux & milites iuuenes. / Q̄uo potuit: arguit
nūc ab auctoritate. nā hā sunt ptes q̄ ualeat ad ipatōre. pbādū: ur dicit Cice. s. uirt⁹ & auctoritas felicitas
& ſcia ſei militaris: ſoñditq̄ auctoritatē ſenatus tāta ēt ut fortuna ſine pudore pati nō pofit pō. a latrone
superari: ab auctoritate fuī ergo refellit dices ſe ad eē dignitatis gradu euafie: que null⁹ ſupior eft: nīſi ſi
aligſ regnū appetit: & ſic cesarē in iuidiā adducit: q̄a maior uult eē pōpeio nō ciuica: ſed tyrānica condi-
tione. / Aſcedit: ad eū dignitatis gradu euafie. / Q̄uo: ad q̄ gradū. / Liber. i. q̄ ē libertate ſit. nō ſub ty-
rāno. ſupra gradū quo euafii nihil religi: nīſi aligſ fieri rex appetit: plane hī caſtarē loq̄: qui
cū maior eē pōpeio uelit regnū appetit. / Non pri. nō priuatā uitā fed regiā dignitatē appetit. / Hic co-
ſul: nūc ab auctoritate cōſulū arguit totiusq̄ ſenatus. / Hic a: parte pīa. / Vterq; cōſul;. Léutilus & Ma-
cellus. Caſtarē ſi. uictor erit ſenatus. cu: indigneatio legēdū. / Trahis ſia cecco curſu. i. nō adeo ipudes
eft fortunata ut m̄ dedecus patiā ſenatus. Nihil puder: pro non ullius ſe te puder: nomen p aduersario.
/ Multis ne rebellis: refellit ea que ab aduersario dici poterant. ſi. non uincies caſarem o pompeii qui gal-
liam & fortifimā gentes ſubegit: unde pompeius hoc argumentis: leua quod negare non poteſt.

COMBINIO. Gallia, s. quā uicīst, x. anī fluxerūt, ex quo contra gallos bellū geris, q. tibi sp. rebelles fue
re, nec unq̄ eos subiī gere potuisti. Multis lustris, hoc inuidiose dicit, nā duobus tm̄ luſtris galliā omni
subegit cæſar ga cū qnq̄ anīs galliā po. ro. subegit. & ps illi⁹ tñ restare, obtinuit, i alterū luſtrū, ut fibi
prouicia progaret. Aetac psp labori, ga etatē cōſumpſisti i debellāda gallia. Aios, i. audaciā, ut la
ue, Irā atq̄ aios a crie sumit. Rheni gelidis, qd ad rhēnū flu, pīmet ita legi, cū hūc flue, cōſert ponte iūx
set, cūq̄ bellū ſuſcepſiſet, qd nō alijs unq̄ fecit, traductis copiis i finibus hoſtiis paucos dies morat̄, ē ut ui
cis & acſiciſi exuſtis i fines ubiorū ſe contulit & illis auxiliū pollicitus ē ſi a lucuis ſimerem⁹ a qbus cogno
uit lueuos more ſuo liberos uxores rēſp. ſuas oēs i ſiluis depoſuiffe. & oēs q arma ferre poſſent i unū locū
conueniſſe ibiq̄ rōanorū exercitū expectaſſe, atq̄ ibi decertare cōſtituiſſe, hoc ubi cōpetit cæſar, cōſectis om
nibus rebus pp̄ q̄ exereiſtū traduxerat, ut germāis metū iſerret ut ſcābros ulcisceret, ut ubiſ ſobiſide li
beraret, ſatis ead gloriā & utilitatē arbitrans exercitū in galliā redixit, pontēq̄ refediſſit, iſte uero di
cit fugiſſe ex oceano in galliā, ſed falſum eſt quia domiſis hoſtibus ſe in galliam recepit. Terga britaniſ,
ſicut a germaniſ ita a britāniſ dicit fugiſſe cæſarem. Ita ſe habeat de britāniſ historia. Cauſa uella un⁹ dox
britānorū uafatū agriſ detrinimentiſp̄ accepriſ. & in primis ciuitatum defectione permotus per atteba
tem. C. omiſſi legatos ad eā, de editione miſti. Cæſar q̄ inconfidenti hyemare cupiebat obſidię britāniſ
imperauit, britāniq̄ populo roma, tributariorū ſecit, & obſidiibus accepitiſ ſe in galliam copias traduxit,
nō igi⁹ fugit imo ſubactis britāniſ ſpōte ſua ſe cum exercitū recepit i galliā, ſed Pompei⁹ res quas nega
re nō p̄ Cæſari leuat. Oceanūq̄, nā uenit i Britāniā Cæſar, & duxerat ad oceanū uſq̄ exercitū, poſt que
ē Britānia q̄ alter orbis terrarū a nonūlī dī. Vñ & Vir. Et penitus toro diuifit orbe britāniſ. Incerti
pſundi stagna, ga uocat oceanū tanq̄ stagnū. Britāniſ, quos ipſe temere uafaterat iō terga dare coactū
eſt Cæſar. Au. vanæ, refelliſ qd Cæſar dicere poſſet. Facile erit uincere Pōpeiuſ q̄ Romā deſeruit. Vñ dicit
iſerius Cæſar. Pro qua pugnabitur urbe, ac ſi dicat ſi parum turus i urbe Romā uidebat Pōpeiuſ, ubi tu
tus eſſe poterit a Cæſare. Vnde ſe noſ ſugere iſt, ſed ſenatus me ſecutus eſt nō fugiēre ſed cōſiſto bellę ga
rentem. Nam ciuitus p̄cere uoluit: ne ſi i urbe permaneret aliquid detrinimenti ciuitas eaperet. Vanæ mi
sc: cōſiſt. Cæſaris rufus oratione in laudem & utilitatē ſuam uerit: quod Cæſar dicere poterat.

SVLP. Qui cū signa tulit: a scelardis gestorum celeritate se comedant: suaq[ue] laudes & gesta perstringit. Fulgētia: gloriōsa. / T[em]p[or]o p[ro]p[ter]o: alludit ad cylicas q[uod] cū maria undiq[ue] inuasissent: puidētia diligētiaq[ue] p[er] pei: intra quadragēsimū die certamine utr[um] parato i deditio[n]e cū plausu uenerūt: his deinde p[ro]peius locis maritimis remouit fecitq[ue] mediterranea regiōis colonos. / Ante bis: anteq[ue] luna bis uertereſe & cursum p[ro]ficeret. / Pelagi: trāquillū matris. / Pirata: p[ro]p[ter]o marinus: clix. / In agūta fed[er]i: p[er]ferti ad urbē foliorū q[ui] ē cū cilia & Pompeopolis ē appellata ut Plutarchus & Pili: tradūt. Protagū p[ro] diuorta: fugiētē p[ro] semitas trāf

Q uicun signa tulitoto fulgentia ponto.
Antebis exactum q̄ cynthia cōderet orbē
Omne frettū metuē p̄ lagī pirata reliq̄;
Angustaq̄ domū terrarū illede popolcit.
Idem p̄ scythicī profugum diuortia ponti
Indomiti regem romanāq; fata morātem
Ad mortem sylla fœcilior ire coegi.
Pars mūdi mihi nulla uacat, sed totatenē
Terra meis quoq̄ p̄iacet līb sole tropheis.
Hic me uictorē gelidas ad phasidōs undas
Arctos hēt, calida medi⁹ mihi cognit⁹ axis
Aegypto, atq; ubras nusq; flectete syene.
Occalus mīca iura timet, tethymq; fugace
Q uiferit heſpius post oīa flumia bethis.
Me domit⁹ cognouit arabs: me marte fero
Heniochi, notiç; erepto uellef colchi (ces

Pirata
Popeio
polis,

Syene

= *gnomō*

Berthier

Arabes
Henio-
chi
colchos

STORY T
230

qui antea unci nō poterat ab imperatoribus romanis Lueullo & Sylla. ¶ Sylla fœlicior: qd neg. Sylla s
effecit. quis iſm regno mutilasset. ¶ Pars mudi. & pſecto hoc pōpeio cōgit qd nemini alii impatorū ro
manorū nam de tribus ptribus orbis terrarū trīphauit de libya uicto. Domitio de europa pulsis & mariti
ma regione pyratis: poſtremo de afia: de uictis gētibus & natīobus paulo aī dicitis. Q uocat: sub sole: fi
ue in lybia siue in europa: siue i afia. Arctos. i. ſeptricō. ¶ Ad phasidōs undas: qdū plequā Mythridate
cœpit populos oēs pontū: armeniā cappadociā: paphlagoniā. Mediā. Colchide: ubi ēt fluuius phasis. Co
gnitus axis ægypto: pp taurinā dixit: quæ eſt pars ægypti. ¶ Calida ægypto, qd i meridie eſt: iō calida:
qd sub torrida zona expoſita. ¶ At qd. ē cognit⁹. Axis syene. i. pp syene ablatiū positus: nā grāce locut⁹
ſicut thebe thebes. Nuſg fleſt cū umbras: qd syene ciuitas i ægypto ē ubi radii solis terra ppndiculariter
adeo feriūt ut nullā corpus umbrā faciat: qd q̄to magis sol capit⁹ nōſtro ppndiculariter iminet tanto bre
uiore facit umbrā. De quo Macrobius. Ciuitas aut syene qd puincia thebaidōs post ſuperiorā mōtum de
ſerta principium eſt ſub ipſo æſtio tropico cōſtituta eſt: & eo die quo ſol certa p̄tē igreditur eārii hora
dicta (qm ſol ſup ipſm tunc inueniēt uertice ciuitatis) nulla illi fit in cāteris de quolibet corpore um
bra tactari: led nec ſtilus hemiſperii mōstrantis horas que ḥta. uova uocat rāc de ſe ſi umbrā creār & h
eſt qd Luca. dicere uoluitne tñ plene ut h̄ ſoluit. dicendo. n. Atq; umbras nuſg fleſtente ſyne: qdē
atigit ſed turbauit uerū: non. n. nuſg fleſt. led uno tpe. ¶ Occafus: de ſeptricō & oriente dixit: nunc
de occidente pp hispania: ubi ſertoriū expugnat. ¶ Mea iurā meā poteſtatem. Bethis: qui fluui
ſt hispania: a quo Bethica pars hispaniae dicitur. ¶ Me domitus: nunc de oriente dicit. ¶ Arabis propter
arabiā dicit: Iudeam: phoeniciam & paleſtinam. ¶ Eniochi populi ſunt iuxta coleho dicti quoniam rhe
cas & Amphistratos Caſtoris & pollucis aurigae cum laconibus ex exercitu laſonis hanc habitauerunt re
gionem. ¶ Hyloſo enim aurigam ſignificat. Strabo. ¶ Erepto uellereſal colchorum nomen ulgatum eſt
propter aureum uelus quod laſon cum argonautis rapuit.

proper autem uelus quod satione cum argonautis rapuit
CSVLPI. Cappadoces: cappadocia regio est in asia
minor. Armenia: contermina sed diuina euphrate. Iudea:
regio palestina est. Plini. supra Idumeam inquit &
Samariam. Iudea longe latèque fundit. Incerti designo-
ri & nomen non habentis & de quo uidetur posse dubia-
tari. Sic & Iuue. Nil fieri nubes & coeli numen adorant.
Quāquā re uera optime deo uerustissimi sensere iu-
des. Sophene: oppidum in armenia iuxta Masia mōte
est a parte septentrionali. Molles: uel ob ciuii clemētia
uel quia. Asiaci oēs molles latècius sūt. Armenios:
armenia duplex in asia est inter Taurum & Caucasum.

Sophene ^{ne} Armea ^{nia} Cilicia ^{Tauri} Quaqua re uera optime deo uetus filium lenerre iudee. [✓] Sophene: oppidum in armenia iuxta Masu mōte est a parte septentrionali. [✓] Molles: uel ob coeli clemētiā vel quia Asiatici oēs molles latitūciq; sūt. [✓] Armenios: armenia duplex in asia est inter Taurum & Caucasum altera maior: altera uero minor & inferior cf. [✓] Cilices: Cice agenoris filio. Cilices duplices eē Strabo docet li. xii. surgit: dicitur iter aegypti & paphilici pelagō obiectus se currit: deinde iter aegypti & paphilici pelagō obiectus se currit: deinde iter aegypti iugis īaneat. sed p. gētū varietate pīphates dī: side Taur⁹: ubi in excellētissimā sublimitate nullū uī possit gloriā reportare: nā h̄ qd gerit ē latrociniū nō clamaret p. castoris formidē milites: populi eō constitū classifica matura festinū īcētū tubari quo iter dūniciaret: [✓]

**Tygra
nes** COMNIBO. Cappadoces: qdum psequeū fugientem mitridatē oīa iſtruit loca pōpēi orītis fed primo ēt Tygrāne uicit: qdū pōpēi succēſſe. Lucullo audiuīſſerā filiū eius a p̄fē Tygrāne defecerat: & pompeii in armeniam uocauerat tygrānes certior fact⁹ de hūanitate pōpēi ipm adire cōſtituit & cum equo uehēreſt a lictoribus pōpēi iuſſus ēdefendere: qdū uidelicet nemo peregrines in caſtra romana equo uectus uenire cōluererit: paruit tygrānes & gladiū eductum p̄buit militib⁹: deinde cū ad cōſpectum pōpēi uenisset: corāna an pedes eius deponere uelle: pōpēi cū dextera porrecta in pximam ſedē. i. fint ſtam apud collocauit. Tunc pōpēi inquit qdū tibi ablatā fuerint armenia partēs. f. Syria. Cilicia: Cappa docia: Gallatia: ſophone: lucullo aſcribēdū eft qdā at nūc uſq; tenuiſſi nouē milia talēta p̄ reliquo ſol ueris oīa poſſidebis: delectatus eſt his uerbis tygrānes: cū ēt pōpēi milites cū regē ſalutare: p̄misit militi hemina: Centurioni uero heminas. x. Tribuno autē militi. x. talēta. hactē cū audiueret filius eius agre tulit ad cenāq; uocatus uenire uoluit: qdū diceret ſe non egere pōpēio: & romanū aliū inuenturū eſſe. pōpēi iuſ tradidit illum cuſtodiob⁹ & in triuīphā pōpēio cū carteris captiuis ducuit eſt. Cappadoces mea ſi tez ga Cappadociā ablatā regi tygrāni reſtituit. Cappadoces ſunt populi in capite lyriæ. Taurū mōte ab ori ente orītē Cappadocia ſpectat: cui monti Iſauriā ſubiacet atq; cilicia. iō cū dixit Cappadoces: statim has puineas noīauit cū tanto mōte. Incerti iudei: imo tu incertū deum collis insane poetā: ſed iudei unum deū uerū ſolū: colebat. Incerti. ga deū unū uerū colebant iudei: nec nomē imponebāti: deos incertos cōlere diceban̄. ſe uero deos certos collere dicebāt ueteres. qdū illis nomina iponebāt. iudea dedita ſacris. iudeam ut an diū ſubegit pōpēi: & templū ad id tfs uiolati ſpoliauit. Aristobolumq; regē iudea cce pit. & captiuum ſeū duxit. Sopone populi gallatia finitimi ſunt. Molles. dixit pp benignitatē aeris. ſic iferit. Emollit gentes clementia eccl. Cilicias. pp pyratas dixit. tauroſq; qui iuxta taurū mōte habitabāt nam taurum montem cappadocia ab oriente ſpectat cui ſubiecta eſt Iſauria & Cilicia. O uodſcoro bel-

Aristobulus deam ut an dictum subegit p̄p̄ei? & templū ad id tfs uiolatū spoliavit. Aristobolumq; regē iudea ecce pit. & captiuum sc̄u duxit. Sopone populi gallatia finitimi sunt. Molles dixit pp̄ benignitatem aeris. si feritus. Emolles gentis clementia. Cilicias. pp̄ pyratas dixit. tauro q; qui iuxta tauro mōte habitatā nam taurum montem cappadocia ab oriente spectat cui subiecta est isauria & Cilicia. O uod! orecu bel-

Liber
quid denique reliqui cæsari præter ciuile bellum. q.d. nihil oia.n.belli confeci in tord drbe terrarum. Socero cæsari. Verba ducis: hæc ubi dixit proptere nulla sub clamatione probata seruit. ut taciturnitas: propterio suspecta fuerit. iono no est ausus estra cæsare ducere exercitum timet: fed latius est existimauit in locum tutum recipie. sed bradusum. Nullo clamore: no est suclamatum a militibus. ut solet fieri cum orone ducis coprobant. Matuta classica. iligacia ppere data. Promissæ pugnae: qamisserat se aius ita fuisse proptere. militibus se signum da curum: castra mouerent: & cæsarem qui italiam populabat uniuerso exercitu peferet. Natura oportuna.

Sensit & ipse metū magnū placuitq; referri
Signa: nec in tātā descrimia mittere pugnā
Iam uictum fama non uisi cæsarī agmen
Pulsus ut armentis primo certamine taurus
Syluarum seereta petit. uacuosq; per agros
Exul in aduersis explorat cornua truncis.
Nec redit in pastus: nisi quū ceruice recepta
Excussi placuere tori. mox redditā uictor
Q uoslibet in salt⁹ comitatib⁹ agmia tauris
Inuito pastore trahit: sic uiribus impar
Tradidit hespiā: pfugusq; per appula rura
Brunduſii tutas confedit magnus in arcēs.
Vrbs est dictēis olīm possessa colonis
Q uos pfugos creta uxē pæqua puppes
Cecropiæ: uictum mentitis thesea uelis.
Hanc latus angustū iam se cogentis in arcū
Hesperiæ tenuem pducit in aquora lingua:

gra referentur. Sed illis oblitis mutare: cum ægeus nigra uel a redeuntio confixaret se precipitauit in mare quod postea ægeum est appellatum. Mencitis: fallum a theseo indicantibus. Hanc linguam: terram tenuem exorrectam in lingua formam. Cogentis in arcum. constringentis se inflexum i cuius uno extremo calabria in medio Tarentus in altero magna gracia & brutus sunt nec nos lateat portum quem poetæ describit. Virg. in. i. neii. effinxit his uersibus. Est in successu longo locus insula portum. Efficit &c. q. & hispaniae charta gints portus huic similis est.

Italia

Brudus
sum
Lingua
quid

Corus

Corcyra
Illyris
Epidan
nus
dyrrha
chium
Ceraun
nia

Sason

Euphra
tes

Pharos

urbē cōdidiſſe. **V**elis mētītis: qā uelis nigris redit Theseus viētor: & mētītē ſt uictū ēē. Hāc latus ita
lia a circio i eurū extēdīt: i.a uēto qā collateralis occiduo ē: hñs ab aphrico maf thyrennū ab oriēte Ioniā
a borea adriaticū ſinā ubi ēt in angustū cōtrahīt: ibi ſita ē civitas Brūdusii in ligū modū ga in oxigonū
i.in acutū angulū extēdīt italia: ubi adiſcautū fuit brūdusii ligū meſapiorū ſignificat caput cerui. Strabo
TLingū tenuī qā i modū tenuis ligū ſubit adriaticū: lingū ſignificat p̄motorū Ouidi. Tribus hæc
excūrſit i aequora ligūs. Producit: porrigit. Cogētis ſe i arctū: qā italia definit i exigonū. i.i acutū āgulū.
CSVLPI. Claudit: cōplectīt. Cornibus rupibus ex
porreſtis i formā cornū ſeruinorum qb̄ ſimillimae
lunt: & urbs ipſa caput imitat. Nec iñ: flexus hic mon
tum portū nō ſaciebat niſi eſſet oppoſita iſula. **C**o
ros uentos ab occaſu ſolſtitiaſi flates. **R**Eſunderet
remitteret fluctus qbus ferit. **L**apsas diſcurrentes.
Flatuſ: uentos. Cōtēt ſue: q nō idigēt ancho
ri & tutæ eſſent. **L**ate paeſt: apta ē i oēm partem
nauigatio. Corcyra: q infula eſt in Ioniā pheacī p̄fia
alcyonoi regnū oli ſcheria dēa. Illyris: europa: regio
q̄ terminat italia germania macedonia thracia epyro
& mari hadriatico. Epidānos: ſoppidum epyro qd pp
inauſpiciāt nomē ut Pli. iqt romani dyrrachii appel
laue. **Q**uū totas hadria uires: qn̄ in habriaco tē
peſtas exoritur. **H**āc: in totū brūdusii. **C**eraunia
montes epyri a ebreis fulmib⁹ dci kēpeyos eni
ſulmen interpretatur. **A**bire i nubes: pleni ſit nu
bibus & non uidentur. **S**afonis: infula cōtra calabriā
qua ut Strabo ait ipsius ſit qd iter epyrum &
brundusii ſteriacet media ſita eſt ppteret q rectū na
uigādo tenere curſum nequeuit: ſalone ad hydruē
leuorū iter faciūt. Rebus relīctis itale. **N**eclicit: n̄
enī hēbat eſſerat paratā: & caſar facile poterat hiſpa
niā occupare. **C**ōuerter marте methymnia. **R**ibe
roſ: ſi panos q longo ſpacio diſtabat alpibus iterie
ctis. **T**ū ſobole ex rāta: ex nobilibus ſitib⁹ filis
Cn. p̄pei maiore natu eſt allocutus ut undiq̄ con
uocaret auxilia. **R**efecſus: remota loca. Euphratem
accolas eius. Euphrates in armenia iuxta fontē tygri
di oritur Babilonēq̄ in duas diuidēt p̄es Mefaporo
niā irrigat more nili: & inde euphrates nūcupatur
qni euphrates fertilitas accolarum lingua dicit affluit
autē in mare rubrū. Cylicas: pyratas. Q uas ē uulga. p ur. oēs populos ad quos peruenit nomē romanum
poſtq̄ ego ſui imperator. **P**haros: egyp̄tios: Pharus infula eſt in nilo coniuncta. Alexādriā ponte in q̄
turrī altissima unde nocturnū ignem naute proprieſtate ſoliti & pericula uitant: & in portus ſe dirigunt.
COMNIBO. Que lingua. Claudit undas. i. ſacit portum. Cornib⁹ flexis: dicit ex hac lingua oriri duo
cōrnia: qbus mare coeret: ut ſit nauibus tutiſſimus portus & ſimul alludit ad deriuatiōne brundusii. Nec
tn̄ & q̄q̄ inq̄ lingua q̄ mare coeret: portū faciat: iñ: niſi rupeſ altissime infula ubi oppoſitus eſt portus uē
tos. phibertēt nō ſic titus eēt nauibus portus. ergo ſaxa deſendūt locū a uentis: ut ſit ſtatio ſida eatiniſ. Tn̄
subaudit q̄q̄ lingua obdučtis cornibus claudat mare. **F**aucibus. f. ligue illius. Saxis: ſupibus aletis. Laffas
undas. fatigatas: q̄a franguntur unde cū ſepe ſcopulū p̄cutiunt. ſicut Virgi. Inq̄ ſinus ſcindit ſe ſe ūndā re
ductos. Hinc illiſſiūtīngi rupes altius iſurgunt: ut mare ad utroq̄ laterē coherēat. Hic illiſca dextera &
a ſinistra. **V**pto ma. q̄a mare añ aptū erat. Flat⁹ remouit hiſ ſcopulis altioribus remouit ſilu uetus ut in
portu naues retineri poſſit eēt ſine anchora. Tremuloſtremēt: q̄a nō opus ē anchora. Hic late: nūc dicit
portū cōmōdiſſimū nautes: q̄ i diuerſas Aſiae ptes dirigit nauigationē. Fretā adriaticū. Corcyra: infula lo
nii maris. q̄ alio noī melena dī. Illyris leua. a pte ſinistra illyricum mare. Epidaurus ciuitas greece ut refert.
Strabo eā caſs Aristotele teſte occupaſt nec hee urbs dī nūc dyrrachii ut aſſirmat nōnulli: nā dyrrachii
ut idē inq̄ Strabo. alio noī dī epidamū. Huc fugafuga nautarū excitat: ad hunc portum ſi q̄ ſi uiderit in
mari ſepſtate. **A**dria: adriaticum mare. Mouit ui. i.uētis agitatas naues cōcūt. In nubes abi. ce. q̄a tāte
nubes ſunt cumulate q̄ eacumia cerauniorū regat. Ceraunia ſunt mōtēs epyri ſi appellata a crebro ſulm
nā iactu: nā ſep̄vō ſulm ſignificat. Safonis ſalō ut refert Strabo iſula ſteruallī: q̄ iter epyrū & brundusii
ſteriacet media ſita eā pp q̄ rectum nauigādo tenet curſum neq̄nt: a ſalone ad hydruē leuorum. iter
faciūt. Calabert dixit ad dīam alteri⁹. q̄ mōs ē germaie nō ſafonia p̄ germania. Ergo u. redit ad historiā
cum ſe brūdusii reſiſpet ſop̄eius uides ſpē nullā reſiſta eēt i italiā. q̄ i oēm eā caſar occupaturus eēt
nece trāſtre poſter i hiſpaniā. q̄a oppoſite erāt alpes. ſtatuit mittere in Aſiam filium natu grādiorē. Gn. p̄
peiu & cōſules q̄ gentes & nationes orientales oēs ad bellum cōtra. Cesarē concitatent: quos aliquando

deuiauerat: & ſuobeneficio & liberate deuileos hēbat. **R**elīctis. r. f. ſitalis qā iā oē latiū occupauerat cē
ſar. Iberos qā claudit hifpania alpibus. **N**atū. **G**n. Pōpeium. **S**obole: ſtirpe p̄p̄ei. lubeo uerba p̄o
gei ad filiū. **G**n. Pōpeium. **R**eceſſus. i. loca extrema mudi. Euphratē: q̄a ut ante dictūdū p̄p̄eius p̄ſequi
ſugientē Muſridatē ad egyptum uſq̄ gentes oēs domuerat. Euphratē: ſlumia p̄ icolis p̄ofuit. Noſtri. f. u.
ga poſtq̄ dux romanorū lui nomē romanum puenit ad extrema uſq̄ terrarū loca: antea. n. populus roma
nus gentibus illis incognitus fuerat. **R**oma: fama & nomen romanum. **C**ilicas: pyratas: quos aliquā
do expuli. **P**haros: reges egypti ptolomeum.

CSVLPI. Tygranne: regē maioris armētē de quo
ſic Valerius: Vbi de humanitate atq̄ clementia regē
armētē tygranne q̄ & per ſe magna cu po. ro. bella ges
ferat: & infiſtū ſumur urbi noſtræ mythridatē pōto
poli ſumur uirib⁹ ſuū prexerat in conſpectu ſuo diuitiū iā
cere ſupplice paſſus nō eſt: ſed benignis uerbiſ recrea
tum. diadema qd abiecerat capiti reponere iuſſit. cer
tūq̄ rebus ſpirat in pŕiſtū ſuſtū habitū reſtituit
aque pulchrū eſſe iudicans & reges uincere & facere.
Meum de quo ſum benemeritus. **P**harnacis: pharnax
mythridatē filius cum patre bello mytridatē deſe
cifet mortis illi cām ſibuit. Vtraq̄: maiori & minori.
Pontiām euxini qd a meotide palude incipit. termi
natū ſelle pōto ſupra ipſum autē multæ & diuersæ
habitāt natiōes. Rhipeas manus. multitudines incola
ruſ ſtipheſ ſumur. Sunt at riphei in ſcytia a per
petuo ueroz ſlato dnoiaſi: nā p̄t̄ ſo: idē ſo: flo:
regio aſſiduis obſella niuibus uices tſorū non nouit:
ſe q̄ in nuber aeternā ealigis merſa ut ſolus ait. Ri
pae in archadia lunt qbus ad dīam ſubrahitur aspira
tio. Palus meotica Meotis palus in ſcytia noſtrā ſuſtū
nā nō e altior. **P**edibus hēt in habitu ſeptingenta mi
lia paſſu. Eam T anais ſtipheſ montibus ſluens igre
dif & exit in ponut adeo duratur gelu: ut uehicula
ſuper eam accolē ducant. T triumphi populi de quibus
triumphatius militent nobiscum. Per ortus: p orientem. & uos q latio. Conſules adhortatur ut in Epitū ſe
conferant ad græcos & macedones ſolicitandos. **I**n
epitum. Epitum in cupopa regio olim dicta molloſſia:
Sun tamē qui chaoniam & Molloſſiam epitum partem
effe dicant. Signatis ſtaſto iudeſ quorum nomina in fa
ſis notant. T epora. n. & anni a cōſolum noſtris ſigna
banſ. Fasti ſunt libri qui ſotius anni continent descriptionē. Boreas uentus ſeptentrionalis ſonorū. Ma
cedon. Macedonia a macedone olyridis filio dicta eſt ut docet Diodorus: Eam ab oriēte traciū limes
ſicgit. Meridiana theſſali & epiro ſtenet. ab occidente dardani ſunt & illiricā ſeptētrio. Peonia & pa
philagonia. Dat tps paci. nō eſt certānd cōmoditas. Gerunt iuſta ſobole pēterat. At nūq̄. Caſar h̄ ſo
nus egerit nō contentus. e Corphino ſe brundusium cōtulit: pompeiumq̄ illi fruſtra obſellum cape ſta
uit. Ne qd ſa. mutat ſiceret: ne qd aduerſi accideret: & hostes firmiora ſibi auxilia cōpararēt. Aſſeq̄: ualde
ſeq̄. Premit uelitigia: ſurget p̄p̄eius. Maxima merces: nā qui roma potiuit: uidetur totius mundi imperium
obtinere. Oppreſſa: occupata. Præcep: ſubiuit expeditus & diligens. Q uas quid ſupellet: finem enim
rerum proſpiciebat & exoptabat. Inſtāt atrox: cum atrociitate perleuerat.

COMNIBO. **T**ygranne m. quia cum tygrannis mythridatē dimiſiſſet: q̄ nullius ſibi auxili ſpes
foret filius tygrannis a patre deſecerat: & in armeniam Pompeium uocauerat eum quo progrediens mul
tas urbes pompeius capiebat certior factus tygrannus de humanitate pompeii ad eum uenire conſtituit
& cum in illius conſpectum uenieret: coronam a apite demptam ad pedes pompeii deponere uoluit: ſed
eum pompeius præuenit: illum correetum dextera in proximum ſedem collocauit: deinde ipſum regem
cum uniuero exercitu appellauit. Tygranne meum iigitur quem uictum in regnum reſtituit. Nec pharna
cis: pharnax filius mythridatē ſuit: qui parrem & ipſe p̄didit ppter pompeium: & pater monitus ſe a filio
pdi ſumpro ueneno qd ſecum geſtabat ne i triūphū pompe. duceretur ſe occidit. **V**traq̄: armenia mai
orē & minorē. Nec ſubaudi relinq̄ ſupioribus non relinq̄ ſuī ad bella concites. **A**rmenia cuius regem
mythridatē uixi Ponti. i. maris qd nūc mare magnum appellatur. **R**iphēas manus. i. ſcyticas. nā de
riphēis montibus naſeit tanai ad quē uſq̄ p̄ſequiſ mythridatē pompeius gentes oēs Bolphoro & meo
tidi uicinas debellauit. **A**equore deſo. i. planitiae cogelata & glatiē meotidis palludis dicit. q̄ adeo duro
& cōgelato erat tergo ut plaſtrū ſuſtinet. Sed quid pla. mo. qd opus eſt inq̄ ut ſi ſingula loca cōmemo
re ūbi gētes habitāt meo belli domita. Per totos ortus p̄ tota orientem. Oēſ ſede. i. ca. tri. oēs populi de q
buſ triūphau in caſtra redcant. Et uos qui latio nūc p̄. conſules i græcia mittit atq̄ macedoniam ut ubiq̄
Lucaui F illi

Tygra
nesPhar
nax
Rhī
phēas
MeotisEpitū
Moloſſia
Chaotia
Fasti
Mace
donia

¶ nōmen suis cognitis est inde gētes dēs ad bellū excirent. ¶ Signatis fa.libros magistratū noīa cōtine batur. ¶ Agat uos boreas, quia ut supra dixi habet a borea. a septētrōe adriaticū sīnū ubi situs ē epidau rus oppidi q̄ ante vocabā epitaūs uide Stra. ¶ Prim⁹: pro primū:ū superi⁹ ita declarauit poeta por tū hūc brūdūsi aptū i græciā nasigātibus: in epītū & i indiā. ¶ Inde ab epīo: q̄est finitima macedonīa. ¶ Macedūpro macedonū ut papinianus. Nec macedū gen⁹ dura placet. ¶ Dat tē. hy. i. dū t̄ps hyemis bel lū differt. ¶ Oēs filius & cōsules. ¶ At nunquā:nunc redit ad Cæ. ondē illū ingeni⁹ p̄mpro & ipigro & celeritate cōficiēdi gaudere nec. n. unquā satifecisse uidebat: ubi aliq̄d supēscet agendū. ¶ Pacis: quia nō poterat pacē intermittere: led bella bellis cōtinuare gaudebat. ¶ Ne quid sati. ne interea dū morā facit sa ta. i. fortuna: q̄ secundū h̄bat in aduerſam mutare. ¶ Sufficeret alii: oſidit q̄tū differat Cæ. ab alii. Cæ teri. n. sibi ipsi grāde facinus fecisse uiderent: si omne italia uirib⁹ occupassent. ¶ At uero Cæ. nihil fecis se uidebat: cum nondū tota italia pō. puls⁹ cēt & exercitū in angustiis italiae teneret: cēq̄ adhuc ps italiae cēt: cū pō. brūdūsi. q̄ est i fine italiae. ¶ Curſu: prio impetu. ¶ Ipsi caput: & ro. sufficeret alii: fed relicta ro. q̄ est caput mundi p̄fueq̄ pō. Bellorū ma. mer. q̄. n. maius fīmū esse poterat: de quo inter se certan tes bellabant q̄ ro. ¶ Roma ca. fa. ga cum deſtituta eſſet senatu populoq̄ ro. qui omnes ſecuti sunt pō. hand difficulter capi poterat: alii effet ſatis feciſſe: fed alia ratione bellum gerebat Cæſar.

¶ SVLPI. Cōmūniter posſeſſam. ¶ Rur ſus: nā paula ante cōſules libere & ſecura diſtrachī na uigauerant. ¶ Aperto: liberuſtibus. ¶ Sed hostibus undas brūdūſi Cæ. ueniens cum accepitſt cōſules magna cū exercitus parte ſe dyrrachī contulisse pō. q̄ brūdūſi cum decem cohortibus remāſſe: ueritus ne italiā dimittendā pō. non exſtimare exitus admīnistratiſq̄ brūdūſi portus impeditre inſtituit: quo rū operū ut ſcribit Cæ. h̄ec erat rō. Qua fauces erant angustissime portus mole atq̄ aggerē ab utraq̄ parte littoris faciebat. q̄ his locis erat mare uadofum, longius progreſſus cum agere aliorū i qua continerit non poſſet rates duplices quoq̄ ueris pedibus tringinta & regione molis - collocabat. has quatermis anchoris ex quatuor. angulis deſtinebat ne fluctibus moueren tur. lis pfectis collocaſtq̄ alias deinceps pari nauigatione: rates iungebat: has terræ atq̄ aggre eōtegebant ne adiut. atq̄ incurſus ad defendendū impeditur. at fronte atq̄ ab utraq̄ latere ac pluteis. ptegebat i qua ra quaq̄ earū turres biorum tabuitorū excitabat quo cōmodius ab ſeti nauīū incēdūſi defendere. ¶ Mo libus igētibus faxis & aggere. ¶ Obſtruitſt claudere co nat. ¶ Deiectis: exciſis ex iſula & rupib⁹ portus. ¶ Cedit in im. eaſ. la. hypallage labor imēſus cadit i caſſū Vorax. irre plebis. ¶ Arenis: arenos. pſfundit. ¶ Vt ma. a. gei: nō aliter iqt̄ q̄ſi erix mōs i aegē ſcipi teſt. aut gaur. i auernū. & nō apparet. ¶ Aegē. aegē mare uel ab aegō p̄re theſei q̄ ſeipſi ſcipitauit. uel a ſcopulo capr̄ ſimi denoſiati ciſe. i. os. na. capra eſt. ¶ Eryx mōs in ſicilia in quo tēplū ē ueneris eryce & ſepulchrū erycis filii q̄ē hercules cū eo certas cestib⁹ terem. ¶ Gaur. mōs in cāpania mafſico & ſurēto. p̄nīquas. ¶ Auerniū lacus eſt in ſinu baiano dicitus q̄ſi eopvō. i. ſine aub. ¶ Peni⁹ ſta. pſfundit. mi. ¶ Ergo ubiq̄ ſaxora aggeribus nihil pſciferet Ce. atbius exitus occupare cōſtituit. ¶ Tenuit ſua pō. ſirmauit le. ¶ Vado nō pſfundō nimis ſed ſcipit. ¶ Inneſtere uincula rates ex arborib⁹ & trabibus facere. ¶ Tales fama canit: ſic & xerxe inq̄t feciſſe ferūt quā ex aia i europā otrā græcos traduxit. exercitū Xer xe: xerxes dari regis perlarū ex aroſia ſili eyri genitus p̄i ſucessit i regno bellū grecie iſerens in ma re helleſpōthio ab abydo urbe aſi uſq̄ in ſexto urbe europe pōtē connexit & pedibus traieciū exercitū.

¶ COMNIBO. Extremo littore. i. angustiis adriatici mari uideſet brūdūſi. ideo exiſtimabat ſibi cum pō. communē italia q̄ pati non poterat. Rur ſus: ſicut ante fecerat. ¶ Errare. ſ. tētāt excluſere a mari pom. ne brūdūſi exire poſſit. ¶ Aperto libero mari. Mollibus. i. munitionibus parabat: munire brūdūſi in ſtituit & muros recidere & circūdare munitionibus ut obſidione oppreſſus pom. in deditiōne uenire co grefet: ſed obtineat non potuit q̄ uolebat. ¶ Mollibus: igētibus edificis. Rupibus faxis igētibus q̄ſi fundā mētū opis conſtruens. ¶ Cedit in imēſal. la. maniſta hypalage pro imēſus labor cedit in incalſum. i. fru ſtra: nā non obtineat q̄ optabat. ¶ Oia pom. hau. ſa. uo. qa tātē. pſfunditatis erat ut oia ſaxa tēplū ſorē obueret. ¶ Vorax. i. pſfundū mare. ¶ Et mōtes. i. ſaxa tanq̄ mōtes. ¶ Vt mare quēadmodū inq̄t ſi magni montes ionii egeli ſari obuererūt: ſi eminere non poſſent. ¶ Eminat: pro eminēt. i. extarēt. Erix mons ſiciliē in quo Veneris tēplū locatū eſt teſte Stra. q̄ ſingulari ueneratione colit: ſed hec ſepeſte de ſolariſt: & ro. anteporā collinā deē huius edificiū q̄ ueneris erycine tēplū diſtāt. cui enī edē ſacra i ſignis adiactet porticus. ¶ Gaurus mons: campanie. ¶ Conuoluo abrūptū: ¶ Stagnatis a. auerniū lacus eſt q̄ defencis ad inferos dī: haud peul a cunis. ¶ R. umor erat idigenarū uerſt Stra. ſupuolātes aues: q̄ teter exhalās odor exaiſſet in ipſas aquas decidere. ideo hanc p̄e pluroni dicarā opinant. Ergo u. poſtq̄ non uoluit moles in mare iacere ut pom. brūdūſi iſcluderet ſtatuit deinde circūdare uallo. ¶ Tenuit firma

Sabelli
cō legit
depellat
Athos

Aegē
mare
Eryx
Gaurus
Auernū
Xerxes

ſtrob

le

ple.ra.i.uela ratū plena uētis. Tēsis ru. q[uod] spiratē uēto tendunt̄ rūdetes. Discutere: dissipauere. P[er] Sa-
tiū caut̄ exire posset. Torta.s. eft. balista d[icit] istm quo tela maiora iaciunt̄: dicta etorov ber[et] la[et]ur
la iaciendo. Validis la. ga q[ui]busdā hastis torquent̄ intēdān postq[ue] intēsa sunt remittunt̄. Vi tē.tā post
q[ui] fatis rupta moles est pōpeius oēm exercitū apparatū eē iuslit ut sequēti nocte militib[us] paratis: nec ullo
buccina sonitu excitatis: sed clā oēs cōueniēt & ex oppido exiret clā casare. Nec elia.p[ro]p[ri]a.ca[re]l. reper
cussione uocis: ga iuxta litus si q[ui]s clamorē ediderit statim uox eius repercutit. Neu buc.di.lo.q[ui] i no
ctē in q[ui]ttor ptes diuidit. & unaqua pars ternas horas cōtinebat q[ui] uigilias nocturnas appellabantur.
Horas ut primis custodibus secūdi succederet. tertii secūdis. Deducat: ne tuba signū det mouendi ca
stra ut iſciis hostibus aufugeret. lā ce.ul.uir.nūc deseribit tps quo pōpeius discessis & brunduforis astro
nomice. Diēs autūnale fuisse eqnoctiū q[ui] fit octauo calēdas octobris sole in libra posito. Vernalē at eq
noctiū fit octauo calendas aprilis sole in ariete posito: dixit ultima uirgo: nā signifer circulus in quo duo
decim signa continen̄t ita p[er] zonas tripartitas in obliquū exēdit ut cursum solis continet ipse circulus q[ui]
zodiacus appellaſt: ita p[er] zonas vertitur: ut sol in uno quoq[ue] signo mēsiū unius spatiū cōlumat: ergo diſce
dēte uirgine sequi libra: chelas: scorpī librā faciūt: quo circa ultima uirgo inq[ue] iā cooperat discedere subse
quēt libra.i. chelas: scorpī subfleſquētib[us]: q[ui] gbus cursus solis futurus erat. cui ergo i libra cursus solis eē cōe
petit aeqnoctiū est autūnale: recte ergo ultia uirgo. i.ultia pars uirginis. Cooperat praz. q[ui] cōfensim d[icit]
cesserit uirgo:ā subfleſqui libra. Chelas.i.librā. Ortu: q[ui] occidente uirgine orit libra & staines eff eq
noctium autūnale. Voces mo.i.sonitus fecit. Vnus.i.anchora: nullas uoces fecit dum euelleretur.
CSVLPI. Dum iug[ur]a mali curuans dum antēna: ideſt

Chele
scorpii

Dum iuga curuant malis: dñq; ardua pinus
Erigitur: paudi classis siluere magistri.
Strictaque pédetes deducunt carbala nautas:
Nec quiunt ualidos ne sibilet aura rudentes.
Dux etiam uotis hoc te fortuna precatur
Quia retinere uetas liceat sibi pdere saltē
Italiām. uix fata finūt. nam murmure uasto
Impulsū rostris sonuit mare: fluctuat unda
Totq; carinarum pernitsis aquora fulcis.
Ergo hostes portis quas oēs soluerat urbis
Cum fato conuersa fides. murisq; recepti
Præcipiti cursu flexi per littora portus
Ora petut: pelagusq; dolēt cōtigē classes.
Heu pudō exigua ē fugīcē uictoria magn⁹
Angustus puppes mittebat i aquora limes
Arctior euboica: q; chalcida uerberat ūda.
Hic hæserat rates gemīx. classisque paratas
Excepē manus: tractoque in littora bello.

Euripus

Eubœa
Chalcis

Fidē cū
fortuua
mutari

id est hostia. Per cor. qd pōrtus & lingua ubi sitū est brūdūsiū dūdō cornua quasi porrigit & pōrtum efficit: & ut inquit Stra. brundisiū portus sua excellētia p̄fēct. Multi. n. ore uno portus includunt. q nulla fluctuū agitatione p̄turbanit: cā in terra sinus excipiāt ut fortuna ipsa cerui cornib⁹ similimā sit. unde & nomē inditū est locus. n. cū urbe ceruino capiti maxime ē cōparandus: nā lingua Melapior⁹ brundisiū caput cerui uocā. Dolēt. i. c. q. clas̄es mare obtinuerāt. Heu pudor Cæ. parua uictoria uidebas q pō. fu gerat. Angustis⁹ dicit. quia munitionib⁹ occlusus erat portus molibus & relictus erit limes angustissim⁹ excedūdūcūt ergo q brūdūsiū portus Cæ. adeo exiguis erat: ut naues exire non possent: sed paulo post dūz naues exire non poterunt: q a Cæ. captae fuerunt. Limes: angustis⁹ fauces molibus Cæ. Chalcidæ dūz urbs eubœac⁹ cuius maris hostia angustissim⁹ est. i. arctiores fauces erant q dūna q uerberat pulsat & iudicat chalcida. Hie in angustiis faucibus. Paratas. i. corū qui parati erant contra clas̄em. Excepere. i. milites ad obſidionem parati compr̄ehendere eas duas naues: aut per manus harpagonas intelligit.

Hic primum rubuit ciuii sanguine nereus:
Catera classis abit summis spoliata carinis.
Vt pagalea ratis peteret quū phasidos ūdas
Cyaneas tellus emisit in aquora cautes
Rapta puppe mior subducta ēmōtibꝫ argo:
Vana repercutit pōtum symplegas inanē:
Et statura redit: iā phœbū urgere monebat
Non idem eoī color ætheris: albaq; nō duim
Lux rubet: & flāmas pprioribꝫ eripit astris:
Et iam pleias hebet: fessi iā plaustra boota
Infaciem puri redeunt languētia coelit:
Maioresq; latente stellæ: calidumq; refugit
Lucifer ipse diē: pelagus iā magne tenebas

Nō idem clarior & diuersus a nocturno. Nōdum rubet. primū. n. albefit cū rubet aurora. Eripit flamas obscurat splendorem. Proprioribus quo. n. uincitora sunt foli eis citius ostendit apparet. Pleias synecdoche. i. pleiades: quæ fuere septē atlantis filiæ Steropæ Aleione Celeno Maia Electra Taygete Merope: ut in quarto forastor scribit Ouid. Hebet est debili nitore. Plaustra booteæ: curtus arctophylax. i. custos dicitur C. i. arctophylax vulgo qui dicitur eē bootes. Fessi: quia aratoris more cum labore iam ḡrum peregit mane. n. i oriente cōuersus est libra supiore dixit parhali obliquis helcyce cōuerteret axes. Languitiam nūs cōspicua. Redeat redire incipiūt. Puri clati fereni. Maiores ut planetarū & signorū lucidiores. Lucifer stelle ueneris q̄ ultima euancescit. Pelagus. q̄rela q̄ hēt uarios affectus: fortūa q̄litate rei a psonis a loco. COMBINBO. Hic primum rubu. unda maris primū robuit multis occisis eum se defenderent. Nereus id est mare. Cætera classis abit quemadmodum inquit per symplegades iason cum argonautis perttransit: ut puppi cōpræhensa cætera nauis in columnis eualevit. ita classis pompeii est emissa in extremis angustiis. pagafa ratissargo quia iason colehos ad rapinam aurei uelleris nauigauit. pagafa autē oppidum fuit thes filiaz: ubertate fontium nomen habens. θΗΡΗ significat fontem: huic adiacet sinus pagasicus ex quo iason nauem deduxit in altum. quidā incepit legerunt pagalea a monte quorum error manifestus nā praterquam quod syllaba prima repugnat. pegasus mons in thessalia nusquā in geographis appetet petet undas phasisid id. st. cum nauigaret colchos. nota quidē fabula. Aeson & pelias fratres fuere & reges thessalie. pelias filias tantum habuit Aeson uero unum filium iasonem. pelias sub spē cie gloriae filium pater parabat expondere periculū quia uidiebat post mortem suā fore: ut in regnum ueniret nepos: tandem iason a pelia excitatus ad colchos pfectus est ad collendum uelus aureum: de quo fata responderant ubi cunḡ illud effet futurum illic imperium orbis terrarū. nauigauit igitur ad insulam Colchos Vnde necesse erat per angustias symplegades una cum argonautis transire. symplegades sunt duo saxa in pōto euxino que ab utroq latere cōcurrebat. & in locū suum redibant: non sine ratione fixerunt hoc poetæ quoniam patruo discrete interuallo ex aduerso intrantibus geminæ cernebantur paulumq deflexa acie coeuntium speciem praemabant: nam fieri solet ut quanto magis appropinquat tanto magis uideatur uideantur unde dicitur a uerbo greco σύναπτάσθαι id pectio & collido iason igitur quā trāstret symplegades dicunt cōcurrisse sed ipse celeri remorum impetu cum nauē elapsus est extrema tamen puppe comprehensa & mutata sic nauis pō. per angustias portus aufugit relictis aliis. Emisit iā equora id est tellus utrūq latus emit. Cyaneas. id est symplegades nam cyaneas etiam symplegades appellantur. Caute uīl cyaneas id est utrūq latus. s. dexterrū & sinistrū. Montibus. i. ex illis cautibus & saxis concurrentibus. Minor: quia minor postea egredia est. Vana quia non fregit nauem sicut uolebat. Inanem. fine nauē. Statuta reddit: ga iā gnata est symplegas & noluit ap̄lius concurrere. sed nunq̄ morsa est i littore. lā phœbū. iā ingt aurora ful

Pagaña

cyanææ

Pleias
des
Sterope
Alcione
Celeno
Maia
Electra
Taygeta
Merope
Arcto-
philax

Simple gades

gebat q̄ relicta inferior hemisphaerio significat aduertat diē & solis ortū. Nō idem qui fuerat tota nocte q̄ incipiebat clarecere. Eoi orientalis. Vrgere instare. Albaq nōdum lux ru. i. nondum dies erat. sed stellae incipiebat iā languescere: q̄a supueniente solis ortu lāguescit lumē stellarū. Propioribus: ppiniori bus: nā ppingora ortu solis prio sāguescūt. Et iā ple. he. stellae. n. supueniente sole i celi colore mutari uideat: iō dicit plaustrū boota flecti q̄ uertutē circa polū arcticū. Lāguetia: oblura. Maioref la. stel. sen sim dicit prio stellas ppingores luci solis euāescere & deinde maiores ficut stella Mercurii & alioꝝ plāeta rum. Lucifer ip. di. lucifer quāuis si major carteris stellis unde a luce appellat tñ & ipse euāescere cōpēat supueniente sole. Pelagus iam ma. te. h̄ est oriente sole sine ullo piculo securus eā tota clasfe nauigabas.

CSVLPI. Non ferens ea fata: non ea cū felicitate

nauigans. Pradomē: cylicas. Lassata. defatigata &

fati diens. Dēstituit: deferunt illa fata uel te. Coniu-

ge: cornelia. Natis: Gneo & Sexto. Penates. familiā

Ingēs: magne auctoritatis ob. conites. Populis comi-

tantibus: exercitu & oratoribus populorum. Q̄ veritē:

redit rationē eurata pompeium exulare uoluerit

non quidem odio: sed ne italia tanti uiri sanguine infi-

ceretur. Ruinæ indignæ: morti indecenti. Sedes lon-

ginqua: remotus locus. Patrio: italo. Phariae: ægyptia

ca pharo insula. Parcitur hesperie seruat immu-

nis italia. Nefas: cädem tuam. Sui: quem tanto

opere amauit & coluit a quo est uictoriis adificis spe

et acutis & triumphis ornata.

COMNIBO. Non ea fa. se. nō erat inḡ ea fortuna

tibi q̄ quondam fuerat cū pfectus es pyratas: tū. n.

tibi rebus q̄ tuis aspirauit: duorum mensium spacio

mare imensu q̄ pyrata infestum rediderat peccaueris.

Fortuna lassa. i. fatigata: q̄a pene ad satieratē usq̄

triumphauerat. Dēstituit. i. te. Cū cōju. pul. nū. p̄ idem mare pulsus fugis cum uxore natis: & senatu po-

puloq̄ ro. Coniuge: Cornelia filia Scipionis. Natis. Gneo & Sexto p̄o. Penates. i. uniuersam familiā. In

gens exul: q̄is sis exult: tamē ingens: uidelicet populis comitatibus te. Q̄ veritutē indignæ: cām cur ion-

gius ab italia discessisti: credo hāc huius. s. ne ducē suū uictum in regione sua consiperet: sed p̄cul tantū

ducem q̄ de te bene meritus fuerat indigna morte affici. uoluerit cōpīcīt. i. sit ob hoc: q̄a superi maluerit

ne in patria sepeliaris. Phariae bu. quia loco supplicii fuisset italia: si in ea tam indigna morte afficeris iō

dii in ægypto uoluntate: p̄cul ab italia occidi. parcitur he. italiae ne uideat ducem suū luceratum. Orbe re-

moto in ægypto. Immaculata: non poluta sanguine ducis sui pompeii.

Clo. Sulpitii Verulani i Tertium Lu-
cani Librum interpretatio.

Ropulit: poeta in fictionibus rarus concinus
tamen & modestus pom. nauigantem: ubi ita-
liam p̄z distanta amplius uideret non potu-
it: per quietem uidiſſe iuliam querulam fngit: que ad
monens ipsū affinitatis futuram populorum cädē:
& ipsū in bello ciuil Corneliae coniugis fato peritu-
rum denunciat. Vt auster incumbens: postquam me-
ridianus uentus superueniens. Cédentibus, impulsu
procedentibus. Propulit: procul pepulit. Profundum
mare. Ionios fluctus: ionium mare a sicia. incipit. &
in ionium usq̄ protēdēs partes habet hadryacū acha-
cum & epyricon. Felix. remouit & declinavit: patri-
os. italos. Nunquam reditura ad uisus poetæ p̄fagō
est. Cacumen. montium summitates qua nubibus so-
lent obduci. Vanescere: non amplius uideret. & rāquā
uano fieri. Langida: debila & fessa uigiliis & curis
superioribus. Horroris: terroris. Per terras hiātes
uidebatur enim se aperire terra & inde egredi. iulia
appositio est. Furialis irata & in furia similitudinem.
Accenso uidebatur enim ardere auct. affixis fa-
cibus collucere. Elysii: elysis loca sunt animorum
beatorum & nil altud interst̄at q̄ horti. sunt aut in iſu
iſi fortunatis sive ut alii uolunt in ima terra. Ad sy-

Ionium
mare

Elysii
campi

In tertium Lucani Librum Sulpitii Argumentum.

Sertius expōit fugiētis somnia magni
Atq̄ ut trinacrias ē cur' o mis. Vrbes
Brundusio reditum deleribit cæſaris inde
Predantifiscum cui uult obſtare metellus
Hinc populos magnum q̄unt i bella ſecuti
Vt cōpter accelerans hispanas cæſar in oras
Mifiliā fidam uexat terraq; mariq;
Moxq; abiens Bruto uictori bella relinquit.

M. anneī Lucani phatſa
lia Liber Tertius.

Ropulit ut classem uelis cedentibus
auſter
Incumbens meditq̄ rates tumere p̄fundū
Omnis in ionios ſpectabat nauita fluctus
Solus ab hesperia non flexit lumina terra

Magnus: dū patrōs portō: dū littora nūq̄
Ad uisus reditura ſuos: te tuinq̄ cacumē
Nubib⁹: & dubios cernit uaneſcē mōtes
Inde ſoporifero cefſerunt lāguida ſomno
Mēbra ducis: diri tū plēa horroris imagno
Viſa caput mōſtum p̄ hiantes iulia terras
Tollere: & accēſo ſurialis ſtarē ſepulchro
Sedibus eliſis: campoq̄ expulſa ſiormum
Ad stygias: iqt: tenebras: māſq̄ nocētes
Poſt bellū ciuile trahor: uidi ipsa tenentes
Eumēidas q̄terēt uel tr̄is cū lāpadas armis
Prapat innumerā pupes acherōtis aduſti
Portior: i multas laſſantur tartara poenās.
Vix operi cū c̄ta dēxtra p̄perante ſorores
Sufficiunt: laſſant rūpentes ſtamīna peſas.
Cōiuge me latos duxiſi magni trūphos
Fortuna est mutata toris. ſempq̄ potētes
Detrahēre in cladē fatto damnata maritos
En nupsit tepido pellex cornelia buſto.
Hāreat illa tuis per bella p̄ aquora ſignis
Dū nō ſecuros liceat mihi rūpere ſomnos:
Et nullū uero ſuacum ſit tempus amoris
Sed teneat cæſar q̄p̄ dīes & iulia noctes
Me non letheā coniūnx obliuia ripa
Immemorem fecere tui: regelq̄ ſilentum
Permisere ſequi, ueniam te bella gerente

tu te uexantis cura dormire. Et nullum uero ſt̄o & non ſt̄ uobis ſpacium incubendū quieto amoři. cū
ce. die ego nocte te uexem. Obluia ripa letheā: animæ iam purgante letheū ſluuim potare dicuntur ut
præterita obliuiscantur. Virgi. Letheos latices & longa obliuia potane: Est autem lethe in inferno flu. eſt
& eiusdem nominis in aphrica apud extrema ſyriū.

Ropulit ut classem. Fic tertius liber hāc cōtinet primo quemadmodum iulia pom. cui in ſomnis
apparuit exterret: deinde quomodo Cæ. demandata Curioni rei frumentaria eura ſpoliat arariū
poſtea catalogus fit populorum: quos p̄o. contra Cæ. armavit ſubsequēter Cæ. petreum & Aphra-
niū in Hispania. petens Mifiliā oppugnare cōſtituit & huic bello Decium Brutum præfecit p̄imum
iulia deſerbitur quæ in ſomnis terreat p̄o. Solus magnus non felix: hoc fieri ſolet ut homines ſatirū non
poſſint ea intuēndre quæ ſibi cara funt: ſic hoc loco facit pom. nam ex italia nauigans cum uniuersa clasfe
alii alia loca ſpectabant ſolus p̄o. nunq̄ oculos ab italia deflexit. Auſter: uentus meridionalis. Velis cedē-
tibus: quia uentis uela cedunt cum inſtantur. Nunquam reditura: quia nunquam Poſtea rediturus erat i
italiam. Cacumina montium: quia in cacumine montis reſideſt uideſt nubes. Dubios: quia primo quidem
incertus erat uideret nec ne: led cum atq̄ magis recederat euāſceſtant. dōneſ nihil omnino uideſt
poſſet. Inde ſoporifero poſt hāc (ut ferme ſit) ex langore ſomnuſ irrepit: nam ſi quis ſeffus eſt calore &
frigore ex ipſa ſollicitudine in ſomnum reſoluit ſicut p̄o. Diri tu: uix p̄o. ſomnuſ ūaferat quā ſta-
tim iulia p̄o. olim uxor in ſomnis uifa eſt ſibi obſeruari: minaciter in uerba prorūpens. Per hiantes ter-
ras. quā aperta terra erumpet. Furialis: ſurenti ſimil. Sepulchro: ſubaudi in ſpedibus: hoc ait faciūt
ciuilia bella quæ geritis uos: ut cum ego in campis elyſiis quieterem: tunc cogat ad iſeros transire: ſed da-
bitis poenās: & ita minata eſt p̄o. Pedibus elyſiis: ubi animæ piormū ut poeta ſingunt dicuntur habitare
Eumenides. i. ſurias. f. megeram Alecto & Thesiphonem. Lampades: faces. de phlegetōte accenſas. Phe-
geton amnis in ſeruorū totus igneus. Veltris armis. ut poſt bella ciuilia ſupplicia digna dareſit. Prae-
parat. Charon ſeparauit ut omnes animas in hoc bello ciuili morituras multis nauibus per paludem tra-
diceret: quā cymba facere hoc non poſſet. Portior: charon. Laxantur: apperiuſ & dilatant ut capi-
ant alia ciuilia bellū ad ſupplicia. Vix operi: dicit tot hoies in bello perituros: ut ad rumpenda ſtamīna uix
p̄ce ſufficere poſſet. Laſſat fatigāt. Opi. i rūpendis ſtamib⁹. Cōiuge me: quod ego iqt ſi conluncta ſui

Styx

Eume-
nides

Portitō

achierō:

Parcae
Clotho
Lache-
ſis
Atro-
pos
Pellex

Lethe

Secunda fortuna sp bella tua cōitata ē: nūc uero cū cōiuge mutata ē ē fortūa:tibi. n. cōiuncta ē cornelia q sp viris suis i felix ec̄ cōsuevit. Lætos. i. s̄p vīctor fuit: & de hostib⁹ triūphasti. Fortūa mu.t.i. mutata coniuge mutata simul ē fortūa. Fato: ita dii uoluerit ut uir qbus cōiuncta ēē cornelia stlices forēt hoc dicit pp publii Crastū Liciniū crastī filii q cū patre & oī exercitu Cāsus fuerat: huic publico primum Cornelia nupterat: adoleſcēs spectatae virtutis fuit: & sub Cā. militauit i gallia ipsius opa. P. crassus i illā regionē pfectus fuerat nō patri in pthīa exercitū ducēti:hū Cā. moleſte tradidit. Pellex: cornelia Scipionis filia Gn. pō. nupis nō uirgo: sed uiro eius in pthīa mortuus publico Crastū ierāt puelas ambiōes: pulchra erat pter corporis formā litteris iſtructa: fidibus quoq; psonare sciebat geometriā didicerat pthīa haud temere audire cōsueverat: mox erat illi oī fastus & arroga tiaq; uita hīdī artibus phēnīs instructus eſte ſolēt. Pellex: cū inuidia: ga marito suo nō cōiuncta erat: fed. P. Crastū adolescenti spectatae virtutis. Vel tepido buſto: ga uix cītētus erat roguis prioris mariti: iam altero uiro fe coniunxerat. Vel tepido buſto referat ad iulīā. i. ſepulchro meo adhuc calēti. H̄ereat illa: tuis cōceſſio color cū id cōfīrmā uideremur: q maxime negantur. H̄ereat. i. quoq; duxeris exercitū sp bello tuo h̄ereat. q. d. nō h̄erebit. Dū liceat: esto q h̄ereat sp: fed nūq; te ſecūrū dormire pmittā. Vacū sit tps amoris: fe dignata ſidebat q lecūdas nuptias appetiſſer pō. Sed teneat. fed Cā. de te infester. ego uero noſte. Me n̄ leſh. nō exiftimes me de leſha palude bifib⁹ q facit in memores umbras: fed in imo pectorē meo recōdūtū ſt ſeſl⁹ tuū ut aboleri ſi poſſit. Leſha ē pal⁹ ad iferos d̄ q cū umbrae beberit ūionū terū & malorū obliuſcū pfeſtō ū eēt i. corpib⁹. hāc paludē uel flu. iferna exūdātōe p̄p̄rēt ſterlabi berennicē Ci. circa extimū ſyrtū corne re ſert Soli. ē ū leſha flu. hispania q a celiberti & uacis labiē auctore Stra. Silentum mor. ibi ſunt inferi. Veniam: ut tibi terrorēm incutiam.

CSVLPPI. Per meas umbras quantum est in umbris &

animā mea ſemper eris Cā. affinitate deuinetus. Abſci dis. ſ. neceſſitudine noſtrā fruſtra conariſ bello exti guere: quia omnino breui te poſſidebo. Faciet te meum hiſ verbi ei mortem denunciat. Per aplexus nam uifa erat mituo maritū amplecti. Dei quicquid. n. por tent & iulia pradiſere deorum permifſi ſt actū. Ma

Vſum

Vſus

Mortē
nō eſſe
umēdā

nūq; tibi magne p umbras
Perq; meos manes generū nō eſſe licebit.
Abſcindis fruſtra ferro tua pignora: bellū
Te faciet ciuile meum. ſic fata refugit
Vmbra p aplexus trepidi dilapſa mariti.
Ille dei quāuī cladem manesq; minentur
Maior in arna ruit: certa cū mēte malorū.
Ecquid ait uani terremur imagine uifus?
Aut nihil eſt ſenſus animis a morte relīctū
Aut mors ipſa nihil: titan iā pnuſ i undas
Ibat: & igniferi tantum demerſerat orbis:
Quātū deſſe ſolet lūa: ſeu plēa futura ē.
Seu iā plena fuit: tūc obtulit hospita tell⁹
Puppibus accessus facileſ: legere rudētes
Et poſto remis petierunt littora malo:

Cāſar ut emiſſas uenti rapuere carinas:

Cāſar ut cāſar & ſi ad ſpē confiendi negocii po. ſe qui pbabat: priuſquam ullis transmarinis auxiliis le confirmaret: tamen moram metuebat q naues eſſent a picenis & gallia expectandæ. itaq; ne uictus po. exercitus & due hispanias conſtrentur. ne Gallia & italia abſente ſe tentarentur po. inſequi ratione omiſſa in hispaniam proficiſti constituit. Emiſſas portu egreſas.

COMNIBO. Nunquam tibi: & ueliſ nolis ſemper eris genet patris mei Cā. Perq; meos ma. quia umbrae & manes mei facient te inuitumelle generū Cā. Abſcidis fr. fruſtra affinitatē dirimus bello: quia in bello morieris & ad iferos deſcenſeſ ubi ego ſum. Pignora. i. affinitatē quā tibi eſt cum patre meo. Per aplexus dela. ma. quia po. qui q̄q; multa ſigna nuncientur: que aduera ſibi omnia ſignificantia men maior erat ab bella gerenda & nunquam deterrebatur quo minus uoluntatem ſuam pſiceret. Dii miuentur. ſ. ſigna quā ſuperius deſcribit Lucanus. Manes umbra mortuorum minentur cladem. In arna i. in bella. Certa cum men. ma. etiam mori certus bellum: tamen magno animo ſuſcipiebat. Aut ni. eſt ſen. animis. diemmatate uitit pulcherrimo non inquit timendum eſt hoc lomnium. Aut. n. poſt mortem ſuſ nullus relinquitur: ſi nullus mors igitur nihil eſt ergo non metuenda ſi relinquitur: mors nihil eſt: quia anima etiam poſt mortem uiuit. ab utraq; parte concludit non eſſe timendum mortem. Aut nihil eſt ſenſus ſciliſt cum corpus moritur: ergo mors non eſt timenda. Aut mors ipſa nihil: Nam poſt mortem animus eſt: qui uiuit: ergo nihil timenda mors. Nihil: quia non priuat uitamimmo potius ſoluit animum: qui hoc carcere corporis detentus eſt ut uigorem ſuam exercere nō poſſit. Tātan: iam pronus deſribit tempus quo tandem peruenit ad terram pompe. dicit enim ſol ad occafum tendens talis erat: quē

admodū luna cū diuidia parte ſuī ſemiplena ē. Plena futura. i. c̄refcēt & iā ſemilunia eſt: h̄ eſt iā diuidia parte ſuī ſol oſciderat. Plena fuit. ſ. cū decrēſcit. Holpita tellus. ſ. macedonia. Legere: p collegērū ru dēntes in ſpirā. Remis: quia detractis ueliſ remis littora petierunt. Poſite p deposito & flexo malo. Cāſar: cāſar poſt q uide bellis laſſum eſſe pō. quāuis reliquias ſolus in italiā eſt: tñ dolebat q pō. euā ſiſſer: quem maxime comprāhendere cupiebat. Solus dux. i. Cā. & ordo eſt Cā. dux. ſokus ſteſit. Cāſar: emiſſas e portu: Brundisi.

Abscōdit q ſretum classes: & littore ſolus Dux ſtetiſt hēſperio. noa illum gloria pulſi

Lætitificat magni: queritur q̄d rata p aequor Terga ferant hoſtes nec enīā ſufficit illa Præcipiti fortuna uīro: nec uincere tanti Ut bellū diſſeret erat. tūc pectore curas Expulit armorū paci q̄ intentus agebat Q. uoq; mō uanis populi cōciret amores Gnarus: & irarū cauſas: & ſumma fauoris Annona momēta trahit: nāq; afferit urbes Sola fames: temiſ q̄ met ſe ſegne potētes Vulgus alūt: neſcīt plābēs iēſuina timere. Curio ſicanias traſcēdere iuſſus in urbes Quā mare tellurē ſubitū aut obruit ūdīſ: Aut ſcīd & medias fecit ſibi littora terras Viſ illīc īgenſ pelagi: ſemperq; laborant Aequora: ne ruptū repetant cōfinia mōtes Bellaq; ſardoas etiā ſparguntur in oras. Vtraq; frugiferis eſt iſula nobilis aruſ

cia proſugit. Quā mare eam partem quā eſt contra rhegium indicat. locuſ hic autem circa finem ſecī di apertus eſt. Obruit. teremot. ſ. ſcīd. impetu undarum. Medias terras: italīa & ſicilia partem. VI. impetus laborant. labore uidentur quāi metuētes. Montes. a peninus & pelorus. Bellaq; ſat dīnea iſula eſt in mari tyrrhenō a ſardo herculis filio dicta qui e lybia ueniens iſulam occupauit. Eſt au tem fertiliſ. led pene pestilens abundatq; prefertum frumento ut ſiciliā que ut Ci. Straboq; aiunt appella ta eſt horreum ro. in ſardinia in igitur ualerium legatum cum una legione milīt Cā. ſub cuius adueatu Caralitani Cottani qui eam obtinebat ſtatim eiecerunt: & ideo dicit blaſp̄a.

COMNIBO. Abscōdit ſre. clat. hypalage eſt: pro classes abscondere ſretum. quia teſtum mare classibus erat uel hoc dicit quia medium mare tenentes uideri non poſterat. Terga ferat ho. respexit ad illud ga fugiebat. Præcipiti for. ſi. quia iam tanta celeritate omnia conſcere gaudebat Cā. ut nulla fortuna quantuſlibet ſecūda eſſe ſatis uideretur niſi re perfeſta. Præcipiti. celeri & ueloci uiro in operibus. Nec uim. can. uictoria ē ſibi parua eſſe uidebaſ ſuā bellum diſſeret. ga ſibi gerere bellum gratius erat quam uincere. Tunc pectorē curas: fed poſt q̄ uide adempta occaſionem ſibi bellī gerēditanū ad alia cōuerit. ſ. ut ſibi populorum animos faceret gratos. & cum uideret nihil eſſe q̄ magis placet populo quā ſuā annoa abundaret milīt in ſiciliā Curionem. Valerium uero legatum in ſardinianā quā duæ regio nes ſunt feracissimā ut inde magnam ſrumēti copiam aduherent. hanc rem optime tangit Appianus dicit enim Cā. factis publici arari clauſis theſauris raptis. Lepidum aximilium urbi p̄feciſſe. tribunum autem Marcus Antoniū itale Curionem Catonis loco imperare ſiciliā uoluſſe. Quintum ſardinā ad illyricos. C. mifſe Antoniū. Licinio Crastū galliam que intra alpes ſita eſt regendā diſſerit classem quoq; dupliſem ſumma celeritate ſieri mandatſe. circa ionium ac Tyrreniam clasſis p̄feciſſos iā p̄fēdem ad id coſtitutos delegauiſſe Dolobellam & Hortensium eo modo italiām in accessibilem pō. arbi tratus Cā. iberiām deſcendit petreio & Aphranio pon. p̄ratoribus occuſurus. Pectorē curas. quis ita gauderet bello camen hoc tempore adempta occaſione bellī gerendi. hāc omnēs curam depoſuit. Quoq; modi. i. quoq; modo. Agebat. cogitabat. Vanos amores po. ga fides populi. cum fortuna mutatur ut iuſtinus. quo ſoreuna eōdem & ſe fauor hominū inclinat. Gnarus & iterum cauſas. nouerat. n. niſi hil eē q̄ magis animos popularium coniungere ſibi q̄ ſomeatibus abundant. quia cum populus fame la borat nihil timet. ſi nihil timet ergo liber ſed. ſe nihil timet ipſos nullius rei. idigere uoluit. Itratum cāſ. ſciliſet erga ſe. ſi inopia fuerit. Gnarus. i. probe ſciens. Annona. ſ. ab uel pp annonam. Et ſumma fauoris. ſic copia fuerit anona: illa gignet amore iter populū & p̄cipitem. Mōmetā. i. nutrīmetā. Aſſerit. i.

Mare
curuū
eſte

Anno
na

Curiō
Cato
ab ſici
lia diſce
dit

Sardi
na hor
reum
Ro.

uendicat: *Sensus*, pp famē plebs s̄aepē uēdcat sibi libertatē occiso tyranno. *Emitutq; metus*: nam si prin
ceps alit populos suos ipsa timere icipiet: illa enī cōditio placet: & q; placet metuunt ne sibi irascat prin
cipes: *V* Segne*i*, ignobile. *N*escit plabs ieiuna timere: pbari etiam hoc potest a cōtrario sensu. si plebs
ieiuna nihil timet: ergo satura oia timet plubs & plebes die*ē* in caſu nominatiu*o*. *C*urio sicanias dicit
cāſarem missis curione in siciliam ut ibi simul bella gereret: & rei ſtruimenteria curam haberet, duxit aī
ſecū tres ligiones. *S*icanias*i*, ſiculas. *Q*ua mare tellurem: diuersas opinioneſ tāgit: & ſignificat illas
anguitias inter apeninū & Pelorū poftas & dextrū latut a peloro eſtubū periculū eft maris: quod appell
at Sylla: in ſinistro uero latere e charibidis: dicit ergo iuiffe iā partē ſicilæ: ubi ē angustū mare inter pe
lōrū & apeninū q; mōtes olim iuſci: italiā cū ſicilia continuabat: deinde aut iuquit aliſtudis undis abrupta
ē tellus media: aut certe fluctibus aliſtudis inter rupta: ut ſiciliā ab italia ſuperauerit: alii dicunt terremotū
fuiffe & partē mediā montis ita mare occupaſe. Strabo dicit. Siciliam: nihil magis q; abſcifum ab italia
fragmentū uideri. *A*ut ſcindit. f. terremotu uel aliſtudis fluctibus obruit. *E*t medias fecit ſi. lit. ter. p ipm
mare mediū ſecit ſibi littora terras. *T*erras. i. ſiciliā & italia diuino apeninō a peloro qui continuabat
ſiciliā cum italia: & italia a ſinistras ſicilia a dextra factæ ſunt littora maris. *V*is. i. i. petrus pelagi. *L*abo
rāt aqua*o*: q; ubi mare angustius eft illie ſolet eſe i. petruſis ergo agitanē maria ubi. *M*ōtes. f. pelor
apeninū *C*ōfiniaitaliæ. R. cōpetat. i. i. ſer. cōtingant. *B*ellaq; in ſatis e misſis curione i ſiciliā ſed et miſit
Valerius in fardinian*i* ibi grātia bellū ferri*ē* et frumentarie prouidere*ē*. *S*ardocia fardinia ſardous for

Valescunt in lacrima tua tunc bona letitia te tristitiaque proddit. Sarcoas: a lacrima tardus ror
matur sunt quadam deriuata quia pauciores syllabas habent suis primitiis: quamvis econtrario fieri de
beatut Hispania hispanus: & sardinia sardus & sardous. VTrag: insula silice sicilia & sardinia: que sunt
uincin: ex alto mari intercluduntur.

is primi
tius pa
uiores
Syl. ha
bere

Gleba

Caes. p.
m. bri.
taniā
tributa
rius. f.

CSVLPI. Nec plus: neeundē plus frumentū in italiā & romā aduehitur. ¶ Messibus lōgīnq̄s frugib⁹ exter-
nis. ¶ Horreæ teatæ q̄bus fruges conduntur. ¶ Vberē
uix glebe: ap̄iricā uix supat has insulas fertilitate, quā
nō flātibus austriſ irrigat ab aglone. Austri enim qui i
ap̄iricā serenitate faciunt in septētrionem pluvias affe-
runt. Aquilones contraflue ī nubes impellunt & co
adunant. ¶ Sub mediū axē: meridiē uerſus & ordo est li
bye uix superat. ¶ Vberē glebe: abundantia terræ. Gle
ba est terra cū uiridi herba aulſa. ¶ Annū magnum ma
gnā messē. Vir. Magnaq̄ eū magno ueniet tritura ea
lore. Hec ubi: his actis casar milites ī pxima municipia
deduxit. Ipse ad urbē cum non magna manu p̄ficiſcī.
¶ Prohæ clāſari imp̄etum & imprudētiā arguit: quod
Iuo furore ductus præclarā triūphum amiserit. ¶ Re
measlet rediſſet. ¶ Arcto subacta. uicta germania & re
liquis septētrionalibus. ¶ Quā seriē: quem ordinē &
apparatum: quas ciuitatū: quas prælioḡ: imagines po
tuſſet in sui triūphi pompa ostentare: ut fieri solet.
¶ Daret: dediſſet. ¶ Vincula rheo. quia potē in eo cō
struxerat. Ocēano: qm̄ primus romanorum i britāniā
nauigaret: eamq̄ tributarīa fecerat. ¶ Celsas: ut solebat
triūphatēs imagines rerum gestarū ante currum duce
re: poſta captiōni ordo subſequetur. ¶ Flauis: pro
pter etiē dixit. ¶ Vincendo plura: dum noluit etiam.

Nec plus heſpiāt longinq̄s messibus ulle
Nec rōana magis cōplerūt horrea terrā:
Vbere uix glebe: ſupat cessantibus austriſ
Q̄ uū mediū nubes borea cogēte sub axē
Effusis magnū libye tulit hymbrīb⁹ anū.
Hæ ubiſ ſunt puſa duci tūc agmina uictor
Nō armata trahēs, ſed pacis habētia uultū
Teatæ petit p̄rīa. proh si remeaslet ī urbē
Gallorum tātūm populis: arctoq̄ subacta
Q̄ uā ſeriē rerū longa p̄nmittere pompa
Quas potuit bellī facies: ut uicula rheo:
Oceanōq̄ daret: celſos ut gallia currus
Nobilis: & flauis ſequereſt mīſta britāniā
Perdiſit o quale uincēdo plura triūphum.
Non illum latiſ uidentem ecclībus urbes
Sed tacitæ uide metu: nec confiſtit ulq̄
Obuiā turba duci: gaudent tamē eē timori
Tā magno populis: & ſe nō mallet amari.

Cæs. p.
mū bri-
tāniā
tributa-
riam fe-
cisse

Itinerari. Occidens: qui primus Iombariorum in britannia nauigaret: campi tributariorū fecerat. *Cæsar*: ut solebat triumphantes imagines rerum gestarū ante currum duce re: postea captiōrum ordo subsequebatur. *Flauis*: propter erines dixit. *Vincendo plura* dum noluit etiam Pompeiū & italiā superare. *Nō illū latēs*: cū uitatis ad q̄s præteribat non ei gratulabantur: sed metuebant. *Cœtibus*: societatibus. Non mallet amari: quāquā ad oves parandas & tuendas: nihil fit accommodatis quam amari & nihil alienius quam metui. *COMNIBO*. Nec plū: nulla terra ē feracior frumento siciliā & sardinia: adeo ut sint horae duratū pūciage uidelicet italiae & hispaniae. *Hesperia*: hispania. *Messibus*: i. frugibus ad uicticis. *Vbore abūdantia*. *Cū me dici siciliā & sardinia* uix fertilitatē frugū a libya supari q̄ cōstat ē fœcūdissimā. *Vnde*. Hora. Quicqd de libycis uertit ares. *Cessate*: q̄n qd aphrica flāte austro& calore īducit penuria laborat: at si pluviis abundaret mirifice ibi nascunt fruges. *Superat*: s. sardinianā & siciliā. *Magnum*: fertilem & fecūdū effusioē pluviariū. *Cogēte*: cōgregāte. *Axem*: poli atra&ictū: q̄ ē in meridie. *Hec ubi nū dicit* cæsarē post hac statī animū itēdisse ad urbē romā ut i patriā lōgo post pte rediret. *Hac q̄ ad rē frumē* tariā p̄tinent. *Nō armata agmina* q̄a milites depositis armis duxit: q̄s non bellū patrie iserret: sed ad eam vīctor rediret. *Proh*: si inq̄ Cæsar cōctus fuisset uictoria gallorū: in patriā redire q̄ speciosissimum de hostib⁹ triūphū ducere potuerit: sed di plura uicērē ult̄ minus laudis cōscetur ē. *Arcto*: i. septētrione ubi ē germania & gallia trāsalpina: sed tñ magis britānia declinat i occidēt. *Seriē*: ordinē rerū. *Longa pō*: longo ordine captiōruſ p̄cedente de more triumphatiū. *Portuit*: s. p̄mittere. Belli sa. i. dissonas li- guis habitu & armis. *Vt uicula*: expōit quō id facere potuerit: q̄a p̄tis uicoriis gestabā in triumphū duces: uerbē captas: & populos bello subactos aī currū. *Vt*: n̄ aliter. *Vicula rhe* ca. rhe[n]o. pōte iū

Xix dec̄ diebus. & trāgressus est in germaniā quā subegit. & deinde britāniā. **V**Celsos cur.i. triūphales Britāniā: qā britāni sunt flavi sicut res ipsa oñdit: & Cāsarē sequerent̄: ergo cāsar dū uictoria gallorū & germanorū britanorūq̄ minime cōtēst̄ est: sed alias uictorias addere tentat: maiore triūphum perdi-
dit. **V**No illum lꝫ, uenient̄ cāsare non lꝫ uult excepte urbes. sed mesto. q̄ tanq̄ hostē cāsare timue-
runt. Latīs coet̄, quia urbes non p̄cessere cāsari obuiā honoris gratia. **V**Esse timor: gaudebat casar. tū
se p̄bera formidādū populis. **V**lāgi & p̄cipites: nū dicit q̄ pte italiæ iter cāsar fecerit: dū romā petiit: cō
numerat̄ loca & urbes: dicit primo p̄ cāpaniā iter fecisse & albam uenisse: inde in Auxoniā tetendisse
& tandem ad urbem peruenisse. **V**Precipites alitas & quæ in precipicium, stare uidentur.

Iaq & precipites supauerat anxuris arcus
Et qua pontinas uia diuidit huda paludes
Qua sublimē nem⁹ scythicæ q̄ figna diā
Qua q̄ iter ēlati⁹ ad summa falcib⁹ alb⁹:
Excelsa de rupe procul iam p̄spicit urbem
Arctoītoto non uisam tempore belli:
Miraturq; sua sic fatus incenīa romæ.
Tene deum sedes non ullo marte coacti
Deseruere uirū: p̄ qua pugnabitur urbe:
Dū melius: quod nō latias eos in oras
Nūc furō icubuit nec iūct⁹ sarmata uelox
Pānonio: dacis p̄ getes admistus: habentī
Tāpauidū tibi romā ducē fortuna pepit

SVLPI. Anxuris arcus: agrū tarracinae: Anxur uol
fcorum opidū qd̄ Trachinna ab aperitate. Taracinaq
postea dictum ē. Anxur aut̄ appellatū: q̄a illic puer lup
piter colebat: qui qm̄ nunq̄ barba depofuit. anxur. i.
fine nouaeula dicebatur. P̄ Præcipiter. altas. P̄ Pontinas
paludes. hæ non longe a Seria sunt. Martialis. Pendula
pontinos qua spectat setia cāps. Eū locū. xxiiii. urbi
fuisse Mutianū ter confulem tradidisse Pl. ait. Via. ap
pia usq; q̄ ut Strabo ait strata est et romā usq; brundisii.
Huda ipsa humore est enim palustris. Sublime ne
mus. dianæ se Virbi nemus in montibus latius est eis
uelitræ & albam. Regna diana scythicæ. Horestes
post Thoantē Taurice regē occisi Diana scythicæ si
mulachru raptū p̄ce Aricīa una cum Iphigenia colloca
uit mutato tñ ritu sacerdoti Lucus atheniensi T̄emplū
adieſim Tauricæ nominat̄. p̄ quo optinēdo singulis
annis sacerdotes iter se dimicabāt. Qui enim uidebam
macrator prius extiterat sacerdos istituebat. fugitiuus
quidam dicitur. q̄a dicitur. q̄a dicitur.

Iacus adiacet mōstanū circūdatū supercilium. Is aut̄ qui optinebat rex appellabat Autōres sunt Strabō & Trāgilius i Claudio qui inquit regi nemorensi. & in tertio fastorū Oui. Regna tenet fortē pedibus manū busq̄ fugaces. Et perit exemplo pōst modo q̄sq̄ suo. ▽ Quā iter est. Solebant confules in latinis feriis i in festo Iouis latialis in monte albanū sacrificati lele conferre. ▽ Fascibus: consulibus. Summaq;: in alto colle sita. ▽ Toto tpe. p decēnium & ultra. ▽ Arēto: gallici. ▽ Tene. commissariatione in patriā captata be niuolētia aduersariū i contēptū adducit. ▽ Sedes deti: sic & Oui. Roma deum fedes. & alibi. Dignus roma locus quo deus ois eat. ▽ Nō nullo marte coa. nulla cōpuli pugna. ▽ Pro qua pugnabif. certe pro nulla. & arguit pōpeū ut patrīa defertore p̄ quir bonus non dubitet morte opere. Dii melius. supple prouidire habenda est eis gratia p̄ parti orientales te non uxant. ▽ Sarmata sarmataq; & sauromatæ dicuntur in scythia sunt. ▽ Pānonio. pānonii europei populi sunt iter noricos danubia & dalmaticos. ▽ Daci populi ad thraciam. ▽ Duce. Pōpeū intelligit. ▽ Peceit. noluit tibi nocere. q̄ maluit hoc est illa ciuiile q̄ hesternū COMNIBO. Anxuris. cuiuita capania ubi iuniper colif. i herbis nō. & fine s. & Sau-

Rome
Daci
Arici
num ne
mus

uaculā significat. unde ciuitas Anxur dēa est q̄ ut Pli. docet alio noīe Taracia dicebat. potinas paludes q̄ nō p̄cul sunt ab anxure iter uolūcos. Luue & pōtina palus & gallaria pīn². pontiae paludes a Cornelio cā thego cōsule siccata. agerq̄ ex his fact⁹. Mutian^{ter} cōsul pōtinā palude. xxiiii. urbū locū fuisse pdit te ste pli. hūc locū siccare et cōstituerat diuis Cāesar: ut refert Sueton. nisi morte fūetus fuisse. Huda uia. i. palustris tua q̄ ē iter illas paludes Sublime nemus. i. nemus aricinū dianæ cōferebat. ubi ē fons egeri⁹. apd est. simulabat Numa pōpilius se cōsilia agitare de rep. romana. cū egeria nymphā. a q̄ & fons appellatus est. Aricinū uero nemus ab aricia sylua urbi uicina ubi relegauit hyppolitū diana. / Regna sacerdotes. n. dianæ aricinæ reges apppellabant: q̄ oñdit Suetonius in galigula re gē nemorensium uocans sacerdotē dia na & Flaccus in argonautis Immītis aricia regi Marti. Qua triuia nemorosa petit dum regna uiator. / Scythica. q̄ colebat in sythia & in Taurica regione & sanguine humano placabat Iphigenia at cū hore iste simulachrū dianæ in italiā derelut. / Latit. fa. q̄a romani cōsules fertis latinis albā cōuenire cōsueverat & uniuerso latio & albanis uiseratione dabat. unde feriat aseriēdo dīcte sunt. Excelsa postq̄ in albanū mō tem cōsediisset Cesar pspiciens de rupe alta moenia urbis rome uidit. Rupe. s. albā mōtis. / Arceti. i. gal lici & septētrionalis. Tene deū. cefar ubi procul ex arce albana moenia urbis rome uidit in hec uerba pru pit. ad urbē romā apostrophās. te deū sedes. cū admiratiōe qđā legēdū ē. quō inq̄t tā ignau fuere ro mani ut te o rōma deferenter. in q̄ sedum suā pouferat dei cui p̄fidēs sit iupiter luno & Minerua. / Non ullo mar.co. si bellū forte ingrueret. cuius metu urbē egredi cogerent romani excusandi forent. / Pro qua pu. ut. quasi dicat. p nulla si p rome nō pugnauerunt. / Dii melius. i. fecerunt. ut hoc tge nō sint gētes na tioneq̄ hesterne. quæ semp̄ inimicē fuerint imperio romano. nam si bellū romanis intulissent magnum imperium periculō imminebat. cū tam formidolosus romanis dux Cesar hoc tēpore foret. / Eous furor. i. parthorū. qui paulo ante exacerbati fuerant contra romanos bello illato p. Crastum. quem eum uniuerso exercitu occiderunt. Sarmata uelox: scilicet non incubuit. qui est pōpulus scythie. / Lunctō pannos

Sarma-
tæ qui
& Sau-
romate
Daci

Aricis
num ne
mus

Panno
nia
Vaccæ
nio i. functo populo pannoniae quam nunc Vngariam uobis ante dictum est. dicimus autem hic getes getæ & geta.
~~Æ~~ SVMLI. Subi. in p. 15. KB.

Vngaria CSVLPI. Subiungit. Rapturus moenia: direptus domos. Deos: & simulachra. Fuit hac mea sura tui timebat romani: quia uidelabat cesar posse: & quia in eos poterat quia sibi ab eo metuebant. Omnia festa. festiuatas felicitatis ficationes salutatiōes & gratulationes non simulare. non modo id ex aīo non faciebant. sed ne fingeret quidē poterat. Vix uacat ostis. adeo trepidi erant ut una meteū colligerent ad habendum odios cesarē. &

Vix
Eam ut uix metu congeriat ad habendam odio caesare, p
metu, n. obliuiscerantur, potes et interpretari uix statu
Nonius docet & sit sensus ne simulata qd gratulabantur
sed statim oderant. Phoebea pallatia, tēplū i capitolio
in quo senatus tenus est, qd postea Augustus phœbo cōse
cravat. Turba patrū, cōcūtū, senatoꝝ. Coactoꝝ, n. sena
tu cesar memorasset inimicorum iniurias & tuā patientiā
senatusq̄ infolentia in tribunos postulauit ut rempu. lu
sciperent, & una secū administrarēt. Sin timore defuge
ret illis se teneri n̄ futurū & p se repr̄. administraturum.
Legatos ad pōpū mitredos de cōpositione. Nā ut op̄i
bus sic iustitia & egitate uile ipsum supar dicebat. Sed q
mitteren̄ non repicabant. Pōpū enī discedēs ab urbe
in senatu dixerat eodē se habiturū loco q̄ rōmā remansil
sent & q̄ i castris caſaris fuissent. Nullo iure. caſar enim
qui priuatus erat nullum ius conuocandi senatum habe
bat, erat enim id con ſulum & prætorū. Educatalaeuo
cata domibus in quibus latebant. Non ful, non dñna
re erant Prætor p̄ximā pote, qui secundum locum post
cōſules obtinet quorū etiam collega dicit: ut tradit Gel
lius. & Festus air prætorum tunc romanū creari cōſulē
Prætoꝝ

Prætor colores obtinet quoru etiam collega aicit: ut tradit Gelius. & Festus ait prætorem tunc romanum creati sanctu s

res
Curus
les sellæ
hanc et curas et prætorias tam romæ creare ceptu
confules bellî cù euocarent. Curules: elle eorū qui ge
tia in curiam curru uehi solebant in quo sella esset supr
auctor est Gellius. Cœlestre loco: remotaæ sunt. Pia e
stratu. Curia testis: Senatores conuerterant non ut a
iuberet. Priuatae: cæsarisi q sine magistratu erat. Cen
effici. Tépla ut p deo colereb: siue templorâ direption
ne. Melius supple fuit. Erubuit: suerundia ductus c
fusse sed magna spe & pollicitationibus turbatum populu
T amexit. L. Metellus tribunus ple ab inimicis cæsarisi

Cæsarē
ærariū
Spoliis
sc.

re le t'ærariū transgant oppoluit. Sed ex dexterō cæsarē
diem tactos militibus rapere concessit: hos enim olim ex
rant ut nisi celticho insurgente bello a nullo pmerent. V
ad execratione liberano reddidisse ait: Appianus ē auctor
an auctoritas tribunitia noſſeret ratiōni violetiam caſa

Aerari- ch̄ tradit. / Saturnia rēplā: aerariū. Hoc tēplū a Tullo illo
um i ca fuit. Macrobius tradit. Id idea romani uoluerūt ē eranit
pitolio lū furtū comīstūr: est siue quia is deus agriculturæ doc-
Satur aut quia sub illo nihil erat eiusq; priuatum: Macrobius &
nū agri COMINIBO. Q uod bellū ciuile fuit: qā bellū ciuile co-
cultura docuis- alitū bellū q̄ ciuile fuist. perifles. / Subit ingredit. / fas
se. expicit terroris romanorū: ga extimab̄t cæsare urb.
id ē ac si capta ēcī urbs ab hostib;. Rapturus: euerupt. Ig-
uerusurus tempora deorū. / Euit hanc mensurā signioris
temporis.

uidelicet ut fundit? urbe euerteret.¶ Non omnia festare
sunt et odisse animo casare: tantum paucis aio conceper-
festiva auguria.¶ Non fictas: saltæ fictas si ueras.¶ Odi-
bri sibyllini seruabantur.longe est rapetitia epitheton: Si
pallatia appellata.¶ Nullo cogendi iu. qa sponte sua uer-
les nec prætores.nec principes de more conuocauerant
eo verbo expræstis paucorem.¶ Sacra sedes i. sancta se-
istate quadam sedebant: consules autem priores sedes ten-

da potestas q̄a secūda potestas post cōsules erat p̄ficia. / Pr̄tor appōditus secūda p̄tā. Lege: s̄m legem nō erat secūda. / Curules n̄ solū n̄ aderāt cōsules nec praetores: sed nec sedes qđē ipse erant. Cessere loco de loco luo. / Omnia c̄sāt̄ erat: ibi non cōnſules nō p̄tores erāt. fed p̄ ipsiis C̄sāt̄ fuit: in ipso uno oīa fue re: oēs̄ magistr̄ romanī in uno c̄sāt̄ cōspiciebāt. / Priuata uo. s̄. c̄sāris: q̄a solū c̄sāla loq̄bāt: & ne mo i senātū s̄niā dīcēbat: iō galoḡbāt n̄iſi uox c̄sāris: illūs̄ testis erat senātus. / Curia: cōtinēs p̄ cōtē
to. i. senāt̄. / Priuata uocis: solū c̄sāris & nō publici cōſiliū. Sedere patres: patres cōſedētū in ciuitate
parati erāt decernere qđcūq̄ iuſſiſeret: et si se regē facere uolueret. Cēlere parati: nimio metu cōpulsī p̄tes
regnū c̄sāri decreuerent: si p̄terē regnū si tepla: si iugulū: senātū cōſultū in s̄niā c̄sāris deueniſeret.
Si regnū i. si se regē esse ueller. Si rēplar. i. si in deuīo nūmero esse uelit: sicut ioperatores oēs relati sunt.
Iugulū senātus. i. si p̄terē iugulari patres. / Exiliū: ut in exiliū mitan patres. / Melius. s̄. fuit urbi romē
Q̄ uod plura iubere eru. q̄a c̄sār pudor deterritus. ne id qđē iperasset. q̄ romanī pati uolebant. / T̄ n̄
exit iīrā. quā tāto sūrore p̄culsi efflēt libertas amīla uoluit expiri unū uīrū Metellū. an tueri posset iura:
Exit. erūpīt. Vīrū. Metellū. C̄sār testis Appiano romā delatus po. ueterē calamitatū recordatione turbā
et. q̄ sub sylla & Matio olim plūſifer trepidantē magna spe pollicitationib⁹ c̄lēniuit: hostibus p̄ferēs
humanitatē ac clementiā. Luciā enī dōtiū a se captiū cū pecunis ac necessariis suis. libertati redditū fusse
ait. q̄bus dīctis publici x̄arri clauſtra p̄fregit. obſtātig in aditu Metello ex tribunis plāb̄is mortē est cō
mīſtus. theſauros a nemine contactos usq; in illā dīc militib⁹ rapere cōceſſit. os enī olim exercitōe p̄po
ſtū publice cōdītos fusſe memorāt ut nīſi celtico insur gente bello a nūlo p̄merēt. uerum C̄sār cel
thas a se deuictos afferens. urbē ab exercitatione liberā reddidisset ait. / Iura. leges. / Pugnax p̄ metellus.
Metellus tribunis plāb̄is alia omnia perpeſsus eft. fed ubi uideſt reſerari templū Saturni. i quo erat x̄arri
populi romanī. ut inde aurum & argentum affereret c̄sār. quo militibus suis ſtipendium daret. cōmotus
eft qui ante leges uiolari permiferat & iura. cupiditate auri & p̄ficio. ut hoc tollerare nequieuerit. / Pugnax
ex eo quod ſequitur. / Saturniū templū. i. x̄arium quod in templo Saturni erat.

Moletrap gressus:& casalis agmina rū
Ante fores nōdū rēserata: ostiit adis (pēs
Vsqz adeo solus ferrum: mortemqz timere
Auri nescit amor: pereut discriminē nullo
Amīsa leges: sed pars uīlīlūna rerum
Certamē mouītis opes: phibensqz rapina
Vītōrem: clara testatur uoce tribunus
Nō nisi p nostrū uobis percussa patebunt.
Tēpla lat⁹, nullasqz feres sine fāguie sacro
Spīsas raptor opes: certe uiolata potestas
Inuenit ista deos: crassuqz in bella lēctura
Sāua tribūnītā uouerunt praelia dīrae.

Vsque
adeo

Attef
dire in
Crassū

**Discri-
men**

Di
ja Dirce

Cæsarē
priorō
iulatu
iii. M.
P.auri
aera
rio fura
tum

sup IV
osib

homine. P. Crasso & uniuerso exercitu fere cæso: nam ex centum milibus uix decem milia in syriam e fugā euasisse feruntur. alii. Vouerant scilicet Crasso. Sæus filia. s. parthorum. M. Cato Tribunus plæbis iter cessionibus suis comitia impedit erat & uestem senatus mutauerat deinde prælato uatinio stute repulsam tulit idem. M. Cato cum impedit legem qua in quinqueuim prouincia syria Crasso parthicum belum hispania Pompeio dabantur a. C. T. rebonio in carcere deducut est: video dicit tribunis ira: seu tæ sunt Crassum i bella: quia ad hoc ut syriam parthicum bellum optineret Crassus: Cato tribunus plæbis in vincula coniectus est.

CSVLPI. Detege ferrum: apte in me enles stringe: nec inuulgi conspectu te pudeat. Deserta: ciuib' hœfis q̄ te improbēt. Enostro: de cōmuni: Præmia: q̄ ipsi pollicitus es. Sunt quos prosternas: potes aliud lue re & militibus eroges. Pacis ad exhausta spoliū i. ad diripiendā nos q̄ sumus in pace & pauperes eū liceat tibi dirige hōfess: suel h̄ es ita paup inq̄r ut cogaris ita nūc dari aeraū ut olim in pace fecisti. T. rangillus. n. scriptis cælarem in primo consulatu triuia milia pondi aurū fura tū fuisse & capitolio & tantundē inaurati aëris reposuſ se. Exhausta: directa spoliā. Vanam spem: fructu speras: eū gloria mori pro defenso aëario: sed certe mora tua non maculabat: q̄q̄ tribunus es non existimat bo te dignum ferro & scutia mea. T. e. uindicta: i. d. Tu uis effe inq̄r assessor & ulti libitatis nondū i tam tam rerū confusione peruenimus ut si leges possint a te seruari nolint portius a me deleri. Longus dies: uetus. Inmicitur perfudit & perturbavit. Subiit: inuita. Cirtus: spicis: inuiti armatis ut ui repellentur. Simulare togam: pacifcum se offdere: & eff methonymia. Cotta collegi metelli. Nimirū audaci: quia frusta manu puclo se exponebat. Desistere: cæla re. Liberata: sensus est. Libertas: populi seruentis amittitur: illius libertate cui seruitur. Nam cum primum quis se parat libertate opprimitur a domino cui licet omnia nam nil aliud est libertas nisi potestas uiuēdi ut uelis. Quem regna coherent: qui seruit tiranno. Umbram: imaginem & similitudinem.

COMNIBO. Detege iā ferrum: accinge inq̄r in me gladium o Cæsar: hoc enim facere potes absq̄ respe & tu cuiuspiam pudoris: nam quoniam ciuitas deferta est: ideo pauci erunt qui hoc tuum scelus apieiant. obiectit cæsaris: quod metu ipsius romani urbem deseruerint. Turba uerēda: non est opus ut erubescas hoc facinus committere. quia deferta stamus in urbe. Miles: sceleratus. i. tuus exercitus. Non se. præ: nam hoc aurum & argentum militibus suis distribuere uolebas. Enostro: idest. de publico. Nō cogit egestas sed si necētas hoc te facere cogeret excusandus uidereris at uero cum possis alienos populos militib' tu is diripiendos obiciere. debes parcere tuae patriæ. Populi. s. hostium. Dones: militib' tuis. Pacis ex haustu. s. ciuibus: quia ciues in pace consumpti sunt nec illorum spolia: qua nulla cogit necessitas eripere debes. Bellum cæsar habes quia habes bellum o cæsar potes tuos diuitias facer. His magnam: ira percitus est nō mediocri cæsar: ubi uidit Metellū tā obstinate aduerari uoluntari suæ. Vanā spē: Vanā quid est spes tuo o Metelle: quod uidelicet honeste mori & fortiter possis. ut dicar pro libertate reipubli. pugnasse: & quod mori malueris quam permettere aeraū spoliari: sed manus Cæsaris indignarentur potius sanguina tuo. Honeste mor. c. p. libertate & aeraio po. ro. pugnes. Isto fan. s. tuo uili sangue. Nullus ho. i. magistratus. non es tantu dignitatis ut digneris se cæsar occidere. T. e. uindice: ironice loquitur: re ultore nimirū tutu erit libertas. po. ro. Non usq̄ adeo: non adeo inquit longitudi temporis comparauit magna parvus: summa infimis ut si alterum praestarerur: aut destruantur leges a Cæsare aut seruentur a Metello: non malint a Cæsare destrui: quam a Metello defendi. Longus di. id est longa uetus. Seruentur le. si ista conditio ponetur: inter te & me & leges sensum haberent: dicendo optate leges: et malitias destrui a Cæsare an defendi a Metello ipse leges diligenter potius a me destrui: q̄ te defendi. Et nondū: cum adhuc puerer in proposito Metellus ne fineret referari aeraū: tā Cæsar magis Icetus ira ita coepit circūspicere gladios militum suorum: ut ipsum in conspectu suo obtruncaret: tā Cotta tribunus alter collega metelli. ut cognovit puculum eū est allocutus: ut & pposito suo deterreter & ostenderet rationes quibus Metellus non deberet supra uires rē tantam suscipere: cuius punctione tandem motus cessit a foribus aeraū. Togam. i. pacem quā simulauerat in ingressu urbis. Libertas o Metelle inquit qui in libertate est si libertatem illam defendere uoluerit contra potentiores libertas illa peribit: sed hæc liberas quis defendens perit: nam poterit libertate illam destruit: eodem modo cum te sit. Cæsar poterit ipsa libertas gibit: q̄a nō poteris resistere sed seruire cogeris. Sed quomodo poteris defendere li

bertatē: si nōl resisterē poterit: et nō seruabis libertatē: libertatis tñ defensor eris. Cuius seruaueris umbrā: sed tu seruabis umbram libertatis: si uelis quicquid iubeare a potentioribus: uerbi cā. Si casar uoluerit aperire aeraū & tu permiseris aperire: seruare uideberis: si hoc facere uolueris: tunc non serua bis umbrā libertatis: at uero si resisterē uolueris & non potueris: tunc seruare eā uideberis: sed libertatem non solum: uerum nec imaginem libertatis seruabis.

CSVLPI. Si quicquid iubeare uelis: si iussus parueris.

Tot rebus a confuetudine & a maiori tacite sic argu mēta. Si tēporibus syllanis & mariā tam multa indigēna ptulimus & modo gallia & partia inuitis oibus fuerē in quinqueuim distribuita & leges opresē fāt possum⁹ & hæc direptionē pati. Venia ē hac una rōne postri nobis ignoscet q̄a negat nūl possumus: & cogimur necessitate parere. Auertat mala semia: auferat thesauros cauas bellorum. Aug. enī & argētū maloz oīum p̄cipia sūt: ut sensi Lycurgus: uel ideo semia appellat q̄m exigitū ē Cæsar p̄dā gracia mouisse bellū ciuile: cū q̄ uis pollicitus fuerat p̄soluere aliud: non posset. Dāna mōuet pplos siquos sua iura tuen̄. Nō sib̄: sed dñs: grauis ē q̄ seruit egestas: Protin⁹ abducto patuerūt tēpla metello. Tūc rupeſ tarpeia sōat: magnop̄ recluſas Testat stridore foreſ. tunc conditus īmo Eruit: templo: multis non tactus ab annis Romani cēſus populi quem pūnica bella: Q̄ uē dederat p̄ses quē uicti p̄dā philippi Q̄ d̄tib⁹ rōa fuga pyrrus trepidate reliq̄t Q̄ uo te fabritius regi non uenididit auro Q̄ uicqd parcoꝝ mores seruasti auorūm. Cenfus aurum & argentum & omnis facultas rei publi. Plinius libro. xxxiii. inquit. Auri in aeraio pos puli romani fuere. sex. Iulio. L. Aurelio cōſulibus septem annis ante bellum pūicum bellum tertium. dce. xxxvi. Argenti nonaginta duo milia: & extra numerum. cccl xv. milia. Item Sexto Iulio. L. Mario cōſulibus: hoc est bellū socialis initio. octingenta. xlvi. aurū pondo. Cæsar primo introitū urbis in ciuili bello suo ex aeraio protulit laterum aureorum. xxvi. milia & in numero pondo trecenta: nec fuit aliis temporebus res publ. locupletior. Q̄ uem pūnica bella: qui illatus fuerat in aeraio ex tributis chartaginensium: & aphrorum & ex præda delecta chartaginis. Perſes. Philippi filius apud Samothracas. L. amilio pauli filio captus est & in triumpho ductus: eius præda. hac Pli. Intuli & amilio paulus Perſeo rege ma cedonico deuicto: prædam pondo trium miliū: quo tempore populus romanus tributum pendere deſit. Philippi uicti hunc patrem Perſe primum. P. Sulpitius conful. Inde. T. Q. uintus Flaminius Attalo & rhodis auxiliantibus superauit. Pyrrhus: Hic eum in Tarentinorū uenissit auxilium magnū iustitia cum romanis dimicauit: sicut uita Curio & Fabritio tarentum profugit: inde in Siciliam: unde cū locorum proserpinam expillaſſet: in græcam rediit: dumq̄. Argos oppugnat: i. cū tegule perit: reliquit autem in fuga multum duitarum præsertim Tarenti. Quo te fabritius eum ad Pirrhū domus iuſſeret regia dona & pollicitationes quibus de productione tentabatur neglexit. Illud ergo aurum quod Fabritius non accepta: pirrhū fugiens reliquit. Quicquid porcorum. Quicquid auri ex parsimonia & frugalitate ueterum congestum est.

COMNIBO. Velis. permittas. iubeare silicet a potentiori. Quem regna coherent idest reges & pri cipes qui non iam ciuilem sed tyranicam potestatem exercent. Liberate perit idæx. nūmia librate qua uolunt resistere potentioribus. Tot rebus: maioribus inquit iam uicti paruimus. si ergo maiora per pessi sumus cur non minora patiamur. Venia hæc. in hoc solū ueniam nobis prestatur: quod si uelutis poterioribus negare non possumus. Tot rebus inquisit: id est opibus potentiū paruimus. Cum Cæſari contra senatus auctoritatē prouinciae delegabatur. Syria parthicum bellum Crasso Pompeio hispania nolente tribuno mandabuntur sed tamē inuitis nobis facta sunt. pessi ergo sumus maiora. minorā etiam paciamur. Venia pū. si puder. contra libertatem aliquid permittere. Degeneris metus. si sibi uidetur pusillanimis fuisse. Non potuisse ne. etiam si uolueris negare non poteris. ideo hæc est sola uenia pudoris. Ocius auertat. o. Metelle permittas hunc a nobis auferre aurum & argētū quod est causa & primordium omnium bellorum. Damna si quos sua iura. cum potest aliquis sua iura seruare. tunc indignissimum est. si quid amiserit. at uero cum iam opprimitur a potentioribus si quid indignum patiat. id non sibi sed uiolari. uicio dandum est. Si quos sua iura. pro si qui possunt sua iura defendere. hyp palage est. Nō egestas. egestas & necessitas qua seruit potentioribus non est dedecori sibi. sed domino. qui coegit eam. & non patienti dedecori est sed facienti. Protinus. cum hæc dixisset Cotta. Metellus tā dem cefit cæſari. & remoto illo referatur: sunt foreſ aeraū. Abducto. remoto metello. Tunc rupeſ tar sic enim fabricatae foreſ aeraū erant. ut sine magno strepitū aperi non possent ideo. hoc fecerunt romani ne quis furari posset aurum & argentum. dicit igitur cum reseruat foreſ ingentem strepitū feſſe: ut tota rupeſ tarpeia refonuerit. Tunc conditus. dicit quant' ab aeraio thesaurus exceptus fuerit a

Aurum
feclerū
fomes

Aerarii
op̄es

Perſes
Pyrrh⁹
ictu
regulæ
perit
Fabri
tius

caſare, uidelicet q̄ iā a cōdita urbe ad t̄p̄s Cæſaris fuerat a populis & natiōibus ptim id omne ī erariū re-
poſitū fuerat. Multis nō tac̄t ab āni: q̄ fūtuſ fuerat p̄ multos ānos. □ Q̄ uē punica bel. ut carthago po-
ro. inimicissima euera bona oia & pecunia e Scipiōe romā trāſlata sunt: & i h̄ tēplo reponita. □ Q̄ uē cen-
ſū. □ Perſas: rex macedonū quē uicerat Paulus amīli⁹ & captiu⁹ cū magnis opib⁹ i triūphū duxit. □ Pra-
da philippinā. L. Q̄ uitius fāminius philipp⁹ regē macedonū uicit. □ Praeda. s. deſerat. d. l. aug⁹ eri-
tur. □ Pyrrhus rex epyrotage q̄ a tarētinis accitus i italiā cū aliquor eq̄ib⁹ uenerat bellū po. ro. irulit & ſa-
pe uictor euafit: tandem uitute & cōfiniētia fabritii uitetus ex italia decedere coactus ē. & iſe reliq⁹ aliq̄ p̄ra-
dā po. ro. ad hoc uig⁹ t̄ps fūtuſ. □ Fuga trepidat: nam trepidus ex italia fugit. □ Q̄ uō nēdūt re. q̄a Fa-
britius cū miſſus ēet legatus ad pyrrh⁹ q̄ tarēti erat: Pyrrhus Fabritii uitutē è admirat⁹ iā. n. aūt medi
cū regis auerterat q̄ capto finio ſpōdebat ſe necaturū ēē regē tēauo quoq̄ pyrrhus magnis ſicib⁹ polli-
cere Fabritiū & ſi ſecū uiuere uellet ip̄m iter primos habitūt & cū eo oē ſuū regnū cōmunicaturū. Fabriti-
us at oēs pollicitatiōes pyrrhi contempſit: dicit aurū illud diripi a caſare, quo auro pyrrhus rex epy-
roratū nō potuit emere Fabritiū. □ Fabritius non uendit⁹: quia ſi aurum accepitſet: impium op̄fūſſerat.
Quicquid peorū: ſeruit etiā oē aurum qđ p̄ſimonia antiquorum congeſtum & cumulatum fuerat.
CSVLPI. Q̄ d dites aſia. hoc pp. Anthiochū lyriæ re-
ge ditifimū dixit. q̄ a ſcipiōe afatiō fratre africaniē ē
uitetus: & pp Attali hereditatē & populos quoſ tributa-
rios pōpeū etiā fecit. De bello afatiō lege. L. Florum
Cretā: inſula in egeo dicta a crete curetū rege in q̄ mi-
nos regnauit. □ Metello. Q̄. Metellū macedonū acci-
piñus qui philipp⁹ ſupauit & aheos bis filio fudit. &
a uicta chreſtū chreſtū dicitus ē. □ Cypri: Cyprus inſula
i Carpathio mari: quā ditifimā cū ptolemeo cypri
us poſſideret uiuq̄ a po. ro. phisko ēet adductus adue-
tante porcio Catone ſe uenenauit. Cato opes eius ly-
burnis p̄ tyberinum hoſtī uexiſ. q̄ res latius ararium
ppl̄ romā q̄ ullus triūphus ip̄leuit: ut ait Florus. □ Ve-
xit ſup aquorū ut at plutarχus ueritus lōgitudinē
nauigationis uala multa ſparauit. ſingula duoḡ talētōz & qn̄q̄ta dracmae z cappacia: lōgū funē ſingu-
lis alligauit & i ſuſ capite ſuber bōe magnitudinis eratut p̄ ip̄m ſi naufragiū fieret ubi eet argentiū ce-
nere. □ Gaza: Iermo pſicus ē diuitias q̄ ſignificat. □ Ultra: ex remotiſſimus regibus. plata eft triumphis.
qua p̄ceſſit curris pōpeū. q̄lī ſuit Tygrānis Mithridatis Ariftoboli & reliquoz. □ Tristi. tristati ciues.
pauperior. minus diues abuſio cōparauit. □ Intera. populos q̄ ad fauendū pōpeū tā ab eius filio q̄ a con-
ſulibus ſunt excitatū poeta cōmemorat. oē ſeruato ordī ut priūm europeios. inde afatiōis. poſte aphros
connumeret. □ Fortuna magni. pompeius a fortuna uexatus. □ V̄b̄es caſuras. populos perituros.
COMINIBO. Q̄ d dites aſia populi mifere tributum
Victoriq̄ dedit minoia creta metello:
Q̄ d cato lōgīnq̄ uexit ſup aquora cypro
Tunc oriētis opes: captorūq̄ ultima regū
Q̄ uā pōpeianis plata eft gaza triumphis
Egeritur: tristi ſpoliantur templā rapina.
Paupiōr q̄ ſuit tunc priūm caſare roma.
Intera totum magni fortuina per orbem.
Secum caſuras in p̄celia mouerat urbes.

^q supra alpes fecerit numerus fere aliis: si graecis ad hos auxilia accesserint: dolo per starcane: erolli. Cæsar duo supra. xx. milia habuisse feret iter quos egeste circa mille annumerant. / Pompeii bis totidem fecerit sicut: i qibus lepros milia egest fuerit: q aut verisimilis log existimat: leptuagita milia italorum hoc filio i unum co currisse memorat: q minor numerus describitur. lx. milia. q rem in maius extollunt: quatercenta milia exitisse aiunt horum sexcuplū Pompei: alii tribus ex pribus duas illi ascribunt: haec paulo altius repetiuntur: quia cognitum digna sunt. / Caluras urbes: methonymia p populis q i urbibus continentur. / Casuras: g estes quas secum habebat Pompeius cæsar in thessalia ad intermissionem ppe cecidit. Verut ut idem Appianus referre ex pompeii pribus senatores decē ceciderunt: querū numero fuit. L. Domitius olim cæsari in gallia successor destinatus in corpinio caprus ab eo dimisitus: equestris ordinis ad quadraginta ex illustri oribus . ex reliquo aut exercitu q rem in maius extollunt: q supra uiginti milia cecidisse aiunt. Cæterum alinius pollio qui sub cæsare ea in pugna dimicauit: ex milia ex pompeii exercitu interfisse sollem scribit.

Proxia uicino uires dat gracia bello Crha
Phocaicas aphisa manus: scopulosaq; cyr-
Parnasusq; iugo misit desertus utroq;
Boeotia coiere duces: quos impiger ambit
Fatidica cephisos aqua:cadmeaq; dircet.
Piseaq; manus populisq; p axqua mittes
Sicanis alpheus aquas.tunc menala ligat
Arcas:& herculea miles trachiniq; othen

Cadmea: thebana. Thebas enī cōdedit Cadmus. Piseaḡ manus. Pisa in acaia oppidū ad quod est amnis alpheus: q̄ helidis fluuius i scīliā exit Vir. Alpheū fama est huc helydis amnē Occultas egisse vias subter mare qui nunc Ore arethusa tuo sicutis confunduntur unis. Arcas: arcadiæ pp qui & in attica est & fser tim mediterraneum tenet. Menela: montes arcadiæ. Trachinius: Trachin boetiae ciuitas tethæ no mine similis phoenicis: exiguë sane eius ciues Trachinii uocantur: Strabo ait. Oetham herculeam: mon tem inter thessaliam & macedoniam: rogo sepulchroq̄ herculis .clarum.

COMNIBO. Proxia ex his urbibus q̄ auxilia pōpeio attulerāt: dicit prīmo de grācia. **V**Proxima: ppin quā italie. **V**icino bello i. ciuili bello, qd haud scul gestū ē. **P**hocaica: urbes phocidae: qd Aegaei, I-

que itane. *V*icino bello. *C*ivili bello. *q* haud greci geitae. *V* Phocaicas. urbes phocidos est Amphisa ete Strabone i^o amphisa. i. populi q circa hanc urbē habitāt adānt dō pōreio. *V* Scopulosaq cyrrha: Cyrrha urbs uetus est ad mare phocensi locata sub cirphin rupem pnaſi. Strabo recte ergo scopulosam dicit. *V* Parnasus mōs est phocidis decātatisim⁹: baccho dedieatus & apollini: ut auctor ē Macrobi⁹ i se p̄tērō flexus ab eo ad oethios & etholios mōtes. *V* Trogi iugō: significat uenisse locros: nozolas & delphos q hoies habitāt pnaſum. *V* Habet enī pnaſus duo latera: alterū i meridiē uergesi: quo delphi. Alterū i occidū pſpectas i quo habitāt locri & ozoli ut scribit Strabon: video Lukanus respicēs mōtis sitū q bīdū ē. utroq iugō dixit Nam q heliconē & citheronē colles assignauerūt pnaſo. erroris sui excusatio nem nullam iaueneri. Suni enim a pnaſe ſeuunt: quod patet ut uetus cofmographos diligenter inspi- tienti. *V* Boeuti: pſterea etiam boetii duces. *V* Coiere: id est conuererunt ad pompeium: & qui fuerunt declarat uidelicet quos impiger ambit fatidica zephisius aqua. *V* Fatidica. i. iuxta quē fluuiū est tēplū fatidiciā themidis. *V* Cephisos: fluiūs est boetie e līle urbe ortū habēs i cuius amnis marginibus themidis tēplū fuit: que fatidiciātibus dabat. *V* Cadmea: dyrcethebas urbē boetii quā cōdīdit Cadmus: dyrcem appellauit Lucanus: fonte dyrceo qui ante thebas est pro urbe ſonte ipsum ponens. *V* Piseaq manus Pi- fa & Elis arcadiē ciuitates fuerunt iuxta olympū monte: ubi olympica certamina in honorē Iouis celebra- bantur. *V* Sicanis alpheus aquass: hoc dixit fm fabulas & rei ueritatē: fabula est q alpheus amnis uideras in undis suis arethulam nympham post fudorem uenatione: fe lauantem quam uifam statim amauit: quae illi aduerserē hanc uiolare uoluit: illa in fugā conuerla est: quae diu e manibus illius elapsa. tandem cum vincere ad alpheo ſupplex deos rogauit ut ſui miscererē. & statim conuerla est in fonte ſui nominis: Alpheus statim ſonte luū ſecutus ē illa ſubter mare per mediū trāſiuit in Siciliam: ut aquam suam non im- misceret amaritudini amaris: & ab elide ufg in Siciliam penetrauit: Alpheus plectus eft eam. dicit ergo per equora mittens sicanis alpheus aquas. nam ita effe depheñdit ex eo q apud pīſas ſingulis quibusq iuſtris in honorē Iouis olympia certamina celebrarent. & ſacrificia fierent. sanguis & ſordes noctiū marum quae apud ipſam & elide imolabant. poſtea in ſiciliā apparebant in Arethula fonte. Huius ſententie fuerūt pindarus & Timeus philoſophus. fed Strabo id plane diſputat fabulosum eſte & impossible. *V* Mænala montes arcadiæ. *V* Oethan. montem theſtalię. ubi Hercules cōbūſtus eſt. nam cum illi uxor eius deianira miſſiter uestem Nefeo ſanguine timetam q ſulta credebat. ipſam uires amoris habere (era autem lerneo ſanguine uenenata) statim uenentū ſerpentis ad mepellas ufg Herculis ita penetravit: ut in fureo con- uerteret: & quā dolore pati non posset. rogum ſibi conſtruxit in quem ſe iniiceret. & philoctete cui ar- cuum ſum & ſagittas reliquit. iuſſit ut flammam rogo ſubiiceret. & ita combuſtus eſt. idē dicit hercule am Oethan in qua Hercules combuſt⁹ eſt. *V* Tarchinus. *V* Tarchin⁹ ut ostendit Strabo. Ro- ſe: ſe: ſe: ſe: ſe:

Amphi
sa
Phocis
Graec.

Cyrrha

boeotia

Cephv

los

Dyrce

Pila
Alat

Alphe,
Menal,

Trachī

Elliott

Octha

*ut oitenau
Lucani*

C iiii

Tespro*t* I hec nōmīne simili phoenicē exiguā tērā eius clūs
CSVLP*i*. Thefporti: i epyro populi sunt. *P* Dryopes
et in epyro ut pli. docet: sūnt & q̄ dicant luxta pñalum
esse. *S* sellae methonymia eppidū i epyro. Q uercus si
lēnes. dōdōneas. querucs itēligit i q̄s duā colubē delcē
dere solite dabant respōsa petentibus. Ibi dōdōnei Louis
teplū illustre oraculo. Silentes ideo dicit q̄a colubarum
altera delphos. altera uero i aphricā ad ammonē se stu
lit: & his amplius respōsa nō dabant. *V*ertice chaonio
monte epyri: Chaones epirotæ dicti sunt a Chaone fra
tēram uocantur.

Thesproti: dryope
Chaonio ueteres
Exhaustit totas qu
Exiguæ phœbæa
Tresq; petut uerā
Iam dilecta iouī ce

Pyrae⁹
portu

salamis
& sala-
min.

Ierunt: uel quod tempore populoia non erat. ¶ Athenas oppi-
di in attica. ¶ Tenet naualia, remanserunt a pyreto portu
ubi atheniensibus naualia sunt phebo dictata a minerua: q
matri ariopagū et dedicauit: & arces sibi reiinuit. ¶ Pe-
tunt credi: uolunt existimari: sūt enim istar urbiū magne
¶ Verā salamina, uerū oppidū. Salamis q & salamina dī
iſula est & oppidū in euboico mari cōtra athenas i qua
Thelamon Aiacis Teueris pater regnauit. Alia in cy-
no condita a Teucro q amissu fratre noluit ad patrem

ter thraciā & thesaliam. *V*olchon. oppidum in thestalia quod Thracēs hemouī condiderunt. *C*OMNIBO. Theſproti. Theſproti arcanañā & Etoliañā ſupiorē hitabat barbarorū fane (ut refert Stra-
bo) natio. Iub theſprotis priftinis ſaculis erat dodōa. *D*ryopēs. populi ſunt epyri. *S*ellae. ſellariū. popu-
li ſunt i epyro. q̄ chaōn ē appellata a chaōc fratre heleni. ut Virg. Chaoniāq̄ oem troiano a chaōe dixit.
ubi nemus erat plenū. quercurbus q̄bus ihabitabat colubā. & ſicſitātibus rīſa dabant. q̄s ex ore louis. loui
enī nemus illud cōſecrare erat. dicit ergo quo tpe miferit auxilia pōpeo tū colubā aliūs rīſa nō dabat
iō ſilētes quercur. i. i. q̄bus i filuerat colubā. *V*chaonio uertice. q̄a i mōte ſint poſiti. *E*xauſit toras. di-
cit q̄uis milites delecti ellent iō athenas exauſerūt. uidelicet q̄ tāta multitudine uifa ē militū. ut athēc de-
ferta fuerit & pene uiuatae. Exiguæ puppes. relictæ ſunt paucaæ naues q̄ pyreū portū athēiſiū cuſtodire
nā pyreus portus. famoſiſimis erat athenis. cuius naues q̄s i pteiū totius gracie teuerunt. *D*ilectus. ſ.
militū. *N*aulalia py. i. naualia pyrei portus. *T*resq̄ petunt uera. & ſalani cyprī mifit auxilia pōpeo. ſed
uerā dicit ga thelamon pater teuci & aiaclis cū. xii. nauib⁹ mifit hos filios ad trdīa cū Agamēnone. cū ad
excidiū troianū graci mille nauibus pfecti ſunt. teucer ne faceret cōtra patris ipiū. nō eſt ausus in patriā
redire. nā pater mitens aiacem & teucrum p̄ceepit ne alter ſine altero rediret mortuo Ajace qui despera-
tione armorum Achillis ſe interfecrat. Teucer non eſt ausus redire in patriam ubi erat Thelamō pater
ſed profectus in cyprum Salaminam condidit nouam. ideo imitati sunt Salaminam antiquam thelamō-
ni. quia ſicut milerat. xii. naues ad auxilium Agamemnonis aduersus troiam. ſic & ipsa tres mifit cum
Pompeio contra Cæſarem qui natus erat a ſanguine troianorum. *P*etunt credi ueram: ideſt uidentur
poſtulare ut credatur Salamin uere elle a T euco condita. quum auxilia mittat aduersus Cæſarem troia-
num. *I*lam dilecta ioui. & chretenes qui centum urbes habebat miferit auxilia pompeio. *D*ilecta ioui
quia in ea educatus ē & ſepultus. *C*etenis populis. qa centū ihabitabat urbes. ſicut Vir. Centū urbes ha-
bitat. nūc tres triū urbes eſſe dicunt. Agitare. tractare. Gnoſis. Gnoſias urbs metropolis eſt totius chretē-
in qua regia Minois fuit. Cortyna. Cortyna ciuitas ē. ubi ſtabula regis Minois fuere. Nec peior non im-
peritor. Eois sagittis. id eſt parthorū qui ſunt populi oriētis. Tūc ſcilect uenerunt. *O*ricon dardaniam.
Oricū opidum eſt ad initium epiri conditum a colchis ut tradit⁹ pli. q̄is trojanos poeta fuſile hic innuat

Athamas:flu,epifí qui dñ incéderē ligna admīta:unde Oui.metha.In sēta pythagoreā dic̄t Amotis
athamantis aquis incēdere lignū.Narrat̄ minimos quā luna recessit in orbes.dicit ergo populos athama-
nes q̄ iuxta flu.athamantē habitant uenisse in auxilia Pom. Enchelia:ēt encheliaꝝ populi illyriꝝ non p-
cula ceraunia mōtibus ubi cadmū cū hermione uxore cōuerſi sunt in angues,prisco:antiquo. T̄ eftan-
tes funera cadmī.nā apud enchelias ea ostendebat:dic̄t Strabo q̄ de cadmī & hermionēs mutatiōe narra-
ta sūt i de sumpto noīe,nam εγχελοῦ anguillā significat. Colchis.uenerūt ēt q̄ habitat dolchonī illulā
q̄ ē haud pcula a Caucaso monte hec loca subegerat p̄opei:ēt psequeret̄ mithridatē. Absvrtos flu.col-
chorū sic dictus ab absyrtō fratre medea quē illa fugiēs mēbratim dilacerauerat.notā fabula. In undas
adriaticas q̄a descedit in mare adriaticum in oībus lubaudi uenerat. Penei,peneus annis thessalī an oēs
claritate insignis ortus iuxta gomphos inter os̄am & Olympū fluit amēnissimā t̄pē interlēcans Pl. Co-
lunt rura.i.ḡ geneum ammen habitant. Hemoniam iolcon urbe thessalī. Q̄ uorū thessalorū.

Inde laceſſitū priō mare:quū rudis argo
Mſcuit ignotas temerato littore gentes
Priaq; cū uentis:pelagiq; ſuretibus undi
Cópoluit mortale genus:fatigq; per illam
Accellit mors una rate:tūc linq̄ē hāmu
Thracius.& populū pholos mētita bifo
Deserit strimō tepido cōmitre nilo (m)
Bistonias cōſuetus aues:& barbara cona
Sarmaticas ubi pdit aq̄s:ſparſaq; pfund
Multifidī peucen:unū caput alluit histrī
Mifiaq;:& gelido tellus perfusa caico
Idalis:& nimium glebis exilis aris be.
Q uicq; colut pitanē:& q̄ tua mūera pallat
Lugent dānat phœbo uictore celene:

dit & cōfundit cū mā. Sarmaticas: id ē histri: q̄ cū ilūla præterit. Puecen: primū hostiā histri peuce apellaç: ubi est & ilūla peuce ampla satis. Multihidi: sex enī ualstis fluminibus i pontū euoluitur. Mesiaç: haec tenus europeos: nūc astaticos numerat. Misia puinica: è adiacēs heleſpōtō cōtermināq̄ hēc coliam in qua ē ciuitas Mesia. Chaico: Chaicus misia flū. est uenies a Tauranis ultra pgamā. Est aut teutrania ps eolidis & trojādis. Tellus idalis: oppidū est in Troade qd plinius Idalen uocat. Arisbe: oppidū i rhe theis littoribus. Exilis glebis: sterili & ifsecunda. Pithanen: oppidū i troade. Celene: oppidū i phrygia de quo Statius: Q uis non certamina phœbī nosset: & illustres satyros pendēte celenas. Dānata: q̄a marisia illic decoratis est. Lugent tua munera pallas: deslentibus a te esse inuentas. Pallas enim inuenta tibia cū buccis rumidis ex aqua se conspexisti abiecit: quā cū Marsia satyrus celebens repperiſſet: tracta regi didicisſet: phœbum prouocare ad musicū certamen est ausus. a quo cū uictus effet. Cefā recesserunt a cute membra sua ut in sexto fastorum canit Ouidius: Inde uero in sui nominis fluius uerlus est: qui me andron ingreditur & cum eo mistus circuit. Fuit autē ut meminit Apuleius: hiagnis phrigiis tibicinis filii uulni ferino trus hispidus multibarbus spinis & pilis obsitus iactabundus atq̄ ridiculus.

COMNIBO. Inde lacescitū primō māre. Ex hac thessalīa inq̄ primā nauigare cōperunt principes: nam adūscitata prima nauē argō ab argō fabro: cui suū nōmē tm̄ posuit: lafōn thessalus fuit q̄ grācīa p̄incipes accīto secum duxit ad insulā colchidā rapiendū uellus aureū qd auxilio medeā partū uexit in thessalīam. **Vnde**: a thessalīa. **R**ūdis argo: nouā uel quia primā fuerat: non ita artificiose fabricata fuerat: et p̄. Yos grācē per omnes casūs declinatur: latine autē in tribus casib⁹ tantū: noſatiuo: accusatuo: & uocatiuo. Hac argo: hanc argo: o argo. **I**gnatas gētes. s. thessalos colchis q̄ nunq̄ an̄ se uiderant. **T**emerao littore. i. uiolato: q̄si netas. declarat illud temerari littore: q̄ nauis prima fuit ausa miscere terrestres mortes cū alītibus & pīscibus. **C**ōpōsit. i. mīscit & cōlūxit eū uentis & cōcūtētib⁹ undis pelagi. **A**c cessit mors una multa genera mortis ante erāt: sed aliud accessit. s. naufragiū qd exēcratur Hora. **I**lli rōbur & x̄ triple circa pēctus erat: q̄ fragilē truci cōmīsī pelago ratem. **P**rimus. nec timuit scīpītē africū: lafōnē aut longa nauē primū nauigasse auctōr est Philostephanus. **P**er illam. s. argo. **H**emus mons thracīa: sex milibus passibus arduus: tēste Plī. & Solino. Līquif: ab icolis. **P**holocae: arædā mons olym̄pie terre p̄ximus. populū biformē. i. centauros. **M**enti ta: quia false dixerat centauros biformes habitaſe in eo monte semiuiros: non enim biformes erant: sed q̄ primū assueti equos equitare & frena equis imponerentes: his a quibus antea nunq̄ uisi fuerant semiuiros fuisse dicuntur. **S**trimo: fluvius thracīa. **B**istoniae auessid est grues thracīas: n̄ tpe etatis dīcēdunt a nilo q̄ est in lybiā & conferunt se ad strimōne qui est in septentrione: grues enīa amant tempēriē: & in eam se conferunt: q̄a tunc in egypto uel nilo tpe

Enches
Ivs.

Hemus
Pholoe
Hippo
cetauri.
Strimō

Bistoni
us lacus
Cone
Callos
stoma
Peuce
Misia
Teutra
ma
Caicus
Idale
Pithae
Celene
Marsia
hiagonis

Argos

estatis maior calor est deo deserti nilo cōseruit se in bistoniam ubi est strymon flu. deinde adueniente hyeme relicto strymone redevit i nilu. Tepido calido s. supueniente hyeme. Bistoniae i. thracias. nā bistonies populi sunt i thracia: Pl. Multifidi istri: nā lex hostii: vastissimi i euxini pontū descendit ister. Alii se pte dicunt primā peuce: sūnmaracustoma: tertiu calostoma: ubi est insula farmatica: quartum pseudostoma ubi est insula Cone: quātū barystoma: sextum spire stoma dī. Vbi pdit aq̄s i. imisert aquas suas aquis gelati: nā insula Cone aqua maris circūinundat: uñ trāscuntibus necesse est ut ambiant insulā. Perdita delēdit i mare deseritq̄ farmatica ilulā. VN caput i. hostiu pseudostoma. Peuce. ilulā q̄ est in prio istri hostio. Spsam. sp̄iam abluta & madefacta ab illo hostio. Mesiaq. s. deserit a populis suis. Est autē mesia minoris asie regio. Tellus idalis: ab ida fit idalis. i. terra idea: dicit pompeio auxilia dedisse oes q̄ asia icolūt iuxta ida. Chaico: ga ab ida quādmodū brachylides iqt fluit caicus id Strabo negat: sed i teutrania ort⁹ ad gergetha uicū pgamū pterfluit p cāpsū q̄ caicus appellat Exilis arisbe: ciuitas est Troiae tēste Strabone. Arisba ciuitas et in lefebute fuit. Arisbus uero thracia fluvius est p p̄ quem cebrini thra ces habitat. Pitane: ciuitate aeolica: pitana fuit Arcisclus academicus q̄ cū zenone apud Polemonem didicit. tradit apud pitane lateres sup ags inatare: qd & in eturia i insula quadam contingit: nam cū terra sit leuior q̄ aqua: uehi eā cōtingit: ita resert Strabo. Et q̄ tua mu. pal. pallas tibiarū usum prior inuenit: q̄rū sonus placuit qd: i flante autē ea buccas displicuit: unde Ouidius sexto factorum. Prima terebrata p rara foramina buxo. Ut daret effeci tibia longa sonos Vox placuit: faciem liquidis referentibus undis Vidi & uirginea itumuisse genas Ars mihi nō tantū est ualeas me tibia dixit. hæc de felo quis pallas & abiecta tibiā sustulit masyla. & tm̄ ualuit ea arte sonandi. ut phœbū ausus sit puocare. a quo uictus & excoriatus in flumine sui nois cōuersus est. sed ideo celenas dicit lugere munera palladis qa eam fuit ut Marsia ciuis nimis subpus cōverteatur in flu. Celenas urbs phrygia ubi natus est marlys: que deinde apameia uocata fuit eo flumine circumfusa. Pl. Munera. tibias. Damnatio. a phœbo. qui in certamen puocatus uicit & uictum pelle nudauit. & in flumine uerit. plinius uero ingenti platano. Marsiam suspensum confirmat.

Arisba
Arisbus
flu.
Tibias
rū usū
Pallas
inuenit

Celene

Mean dros

pactol
Herm?

Syria
Orōtes
Ninos
Gaza
Dama-
seus
Idume
Tyros
Sidon
Murex

CVLPI. Ereptis ripis: non enī hēt ripas Marfyā sed
imperio suo nulla aliae fertur concavitate. Meandron
flū. Ionis qui oritur in monte aulocrene. Estq; ita sinuos
flexibus ut s̄p̄ credat reuerti Apamenia peruagat
mox eumeniticā. ac deinde hircatellicos campos postre
mo. cariam. & ad decimū a miliō stadiū lenis ī mare il
labi. Mistus marſia. Reretur. retrofertur. Tellus
lydia. pactolus. pactolus lydia. fluuius arenis. aureis
smyrnam irrigat. oritur in tumolo monte. ubi sunt aurī
metalla hoc est uenā. Hermus. lydia. quoq; fluuius
arenas. aureas trahens. Secat culta. fluit percultos
agros. Illiacæ manus. illi oppidū ī troade est qd mi
sit pōpeio auxilia. nec abstinuit qd cæsar esse cerebatur
ex languine iuleo troiā. Signa. pompeii. Omnia
bus suis. malis auguris. quia vinci soliti sunt. Fabula
rumor fama q; Cæsar esset ex stirpe æneæ. Continuit
ablinere fecit. Syria. syria in asia regio euphrate ara
bico. sinu nostro & ægyptio mari. armeniaq; & cappadocia terminatur. Orontes syrie fluuius ex libano
monte oriens diuidit antiochiam. Ninos. ciuitas i syria a Nino rege asyriorū condita. Felix: diues &
beate ut fert. Damæus: oppidū ī decapoli syria irriguū amne chrisorroha. Gaza. oppidum in Syria
idumē conditū a Cäbyle. Idume. oppidū ī Idumea pte syria apud quod est maxima palmarū copia.
Tyros. in phoenicia est quondam insula halto mari septinḡtis paſſibus diuisa. Inde alexandri oppugnantis
operibus continens facta ut Pl. Strabog. tradunt. eam Agenor priſci Beli filius condidit. Instabiliſ. uel
quia terremotu uexata est ut strabo docet: uel instabilem appellat ppter crebras seditiones & principum
mutationes. illic enim serui occisi dominis regnauerunt. Sydon. oppidū in phoenicia artifex uitri pur
pura nobilis thebarū boetiarū parens. Murice. purpura. Murex enī pīſci est cuius sanguine tingitur.
COMNIBO. Qua celer. nam hi flu. marfyā defecdit in Meandru. Meandron. annis qui per phrygi
am & cariā excurrīt: & adeo sinuosis flexibus descēdit ut in fonte suū regredi uideat. & secum trahit mar
fyā annē. passag. ab au. & populi lidye uenerā ubi nafceit pactolus & hermus lidye flu. qui arenas au
reas secum trahit. Virgi. Atq; auro turpidus hermus. sed-hermus Mystra initium est. Tellus. s. lidye.
Auriferis metal. quia arenas aureis irrigat populos. Nec hermus ui. s. pactolo. qui & ipse arenas au
reas trahit. Illiacæ manus um. p. su. i. malis auspiciis. quia vinci consueuerant nam ilion ter capta est.
primum ab hercule & telamone. deinde ab Agamennone. a quo euerla est. poſtremo a Fimbria romane
duce capta est & deleta. est autem urbs in asia quam recidiuum condiderant. Nec fabula troia. Nec eos
continuit. quo minus se pompeio coquigentem quod a sanguine suo iaſtabatur. genus suum traxisse
Cæsar. nam cæsar cerebat se a sanguine luli troiani originem ducere. Virgilis. Nascerut pulchra tro
ianus origine cæsar. Syria. populi in oriente. Defertus. ab incolis suis. Orontes flu. syria inter li
banum & antilibanum iuxta heliopolin oritur. sub terram illatus erat. emerit. prope antiochiam
procedens in mare Seleucia proximum defertur. Et felix sic. s. n. significat ipsa fertilissimam regionem.

Niuos:ciuitas est syriæ quā cōdīdit nūtus:cuius uxor semiramis regnō succēdēs cōdīdit babylonem: Damaseus:& ipsa syriæ prima ciuitas est. Gazag:ciuitas a diuitiis appellata:quā Cambyses condidit s̄arum.Rex. Idumea:ciuitas quæ abūdat palmis. Vir.i.iii.geor.Prīmus idumeas referā tibi mantua palmas. ē at ciuitas meridiea qđc cōtermina Arabiæ,a septentrione uero phenicia. Arbusto:locus est arboreis bus cōstis. Et tyros instabilis:pp remotum. Sidon:ciuitas fuit a phenicibus condita dicta a frequēcia pīscium quos sidonas uocant. Pratiola murice:quia ibi tingitur purpura.

Has ad bella rates: nō flexo límite ponti
Certior haud ullis duxit cynosura carinis.
Phœnices primi: famæ si creditur: ausi
Mansuræ rudibus uocem signasse: figuris:
Nondū flumina mēphîs cōtexere biblos
Nouerat: & saxis tantu m uolucresq; fereq;
Sculptaq; seruabat magicas aialia liguas.
Deseritur tauriq; nemus: pseaq; tarlos
Coryciq; patens excels rupibus antrum.
Malos: & extremæ resonat naualib; ægæ
Itq; cylixiuſta iam non pyrata carina.
Mouit & eoos bellorum fama recessus:
Qua colitur gâges q toto solus in orbe
Hostia nascenti contraria soluere phœbo
Audet: & aduersum fluctus ipellit in euz.
Hic ubi pelleb; p tethyos aquora ductor
Cōstitit: & magno uici le fastus ab orbe ē.
Quaq; feres rapidu diuisio gurgite fonte
Vastis idus ays mistu nō sentit hydaspen:

SVLPI. Has ad bella rates: hæ recto cursu uenere
dyrrachium due Cynosura stella. Ordo est Cynosura
haud certior ullis carinis duxit has rates ad bella. Cer
tor haud ullis: quia nulla aliae rates isam obseruant nō
flexo límite: recta nauigatione. Cynolura: una fuit
ex nymphis que ioue nutriti: & instellâ uersa pp simi
litudine quâ cum arcto hæ minor arctos est appellata:
dicta q; canis ura: cauda de ea Mâlius inq;. Angu
sto cynosura brevis torqueb; i orbe. Tam spacio luce
minor: led iudice uincit maiorem tyro. & germanicus
phœnices cynosura regit. Et Cice. hac fidu duce no
cturna phœnices in alto. Phœnices: phœnicia ps sy
ria iudea contermina fertili: qdē ad centuplū fama
Fama si creditur: ut è apud Tacitu ægypti primi p fig
uras aialiu sensum metis effingebat. ab his phœnices
& maxie cadmus gracia itulerat. Litterari inuictores
fuere R hadamanthus assyriatum: Anubis & Memnon
ægyptiaru: Hercules ægyptius phrygiarum. grecarum
uero Phœnices quaru auxit numerum palamedes & in
de Symonides. Latinatu alii berusom & tricodematu: alii
Carmenté arcadicâ dicuntur. Signasse figuris: comprehen
dile fris. Mâlura: duraturam. Mâphis: urbs in ægy
pro. Biblos: iûcos & papyrum. Herodotus lib. v. ait
phœnices prisca confutidine biblos appellare pelles
quod aliqui penuria biblorum hoc est (cyrporu) pelliibus
caprini ouillig; uebant. Fluminicos: niloticos. In
lacuini ente pili: sagittaria: nesciu: iacu: iacu:

gula ut Plinii xiii. doceat. Olim non erat usus chartarum sed palmarum foliis primo scriptarunt. Inde quadrata arboribus: postea publica monumeta plumbis uoluminis mox & priuata lintheis cōfici cepta aut ceris pugillarii enī utsim fuisse aī troiana tpa scribit Homerus: tñ qm lras nō norāt. Sculpi aialium figurae q p lris erāt. Magicas linguis.i. sermonē sapientiū & sacerdotiū q magi diceant. Tauri nemus Taurus mons Taros coricos Mallos Aege Gages Pella Indus Sagus Plinius nō fibi confat Hydas spes

Taurus mons Taros coricos Mallos Aege Gages Pella Indus Sagus Plinius nō fibi confat Hydas spes

Tarsos: oppidū in ciliicia a Perleo danae filio cōditū Plinii teste. hāc Cidrus flu: mediā fecat. Coricui coricos oppidū & portū & specus eiusdē noīs i ciliicia sūt. Is specū celebrat: sāna dī ēt antrū coricyi. Mallos: opidū ad portas ciliicias. Egē: oppidū liberū i ciliicia. Naualib: strepitu & tumultu: q fit ad naualia. No py. nō p̄do marinū ut oī sed iustū pugnator. Gagēs: idīat flu. de quo supra. Soluere ho. i. exire in oceanū orīentālē & cōtra eurū. Hie ubiq̄ gāge dicit ad quā usq; puenit Alexāder: uel hippa nō idicat q potiū dū polstrēm? Nō ut iqt Strabo. li. xv. Fa mēte Alexā. orīentales pres omisit p̄to qd p hubere hippianū trāsire. Inde qd cāpēstera regio extusa. Pelle: ductor: dux alexāder. Pella oppidū in macedōia exigui i quo natū est alexā. Iuue. Vnus pelleo iuueni nō sufficit orbis. Post æquora te. post mare oceanū ad qd conſtituerat prius. Indus: anāis i cybriortū iugis ortū recipit. ix. perennes flu. torreates uero apī: cētū: ab icolis Sagus appellaēt. Pli: auctor ē q lib. vi. sc̄i sentire nō iuit. n.e. iugis cauca effusimā folis ortū undeūgit amnes recipit. Diviso gurgite: efficit. n. plures infulas & se diuidit. Hydaspe: hydaspe et patria in idīat fluēs q̄tuor suscepit fluminibus indū igredit. Nō sentit: nō enī uidetur augeri. COMBINIO. Has ad bel. ra. fed tyrus & sidon respicentes minorē ursam nauigāt in italiā: nam cynofura defūta uerba minor nauigantibus a tyro in italiā iter ondit. Phoenices p̄t. dicit pheniciā fīm nōnolū pri mā fuisse līrā inuentrici: ille nō notis primū: fed aialū figuris usos fuisse credat. Sed Plato dicit litteras antiquissimas uideri apud ægyptios: Cornelius tacitus idē dicit: uidelicet aialū figuris p̄ lris usos. quorum adhuc monumēta p̄to memoria seruant: q̄ testat Aristoteles: ubi cum serpens retorta in os cauda: annum significat qā annus in se reuertit. Vir. It. fe lsa p̄ ueſtigia uoluīt annus. Nō dū flu. nō dū. līs in ægypto inuenierat papyru ubi scriberit: nā. B. 1. 7. 10. 6. iūcūs: ex interiori cortice cōpaginavit libros & papyros appellauit: nā fīm quod dū līs prima dicit fuisse q̄ litteras inuenit apud ægyptios. Alii Mercurium uolunt Memphis: ciuitas ægypti ubi erat tēplū līdis: quae a Iunone primū in uaccā conuerta est: deinde a Ioue in si dēdā. quā coluerūt ægypti. Flumineas: ga iunci nalcunt in fluminibus. Magicas: sapientes & eruditas: nam in oriente apud persas: præcipue sapientes magi. dicuntur quos graci philosophos: nos

Idume
Arbus
Itusa

**Cynos-
sura**

Phœniciæ Hieroglyphis litteris ægyptiæ usos Litterarū iuentores ap̄ uarias natōnes Mēphîs Biblos

Taurus
mons
Tartos
coricōs
Mallos
Aege
Gāges
Pella
Indus
Sagus
Plinius
nō sibi
constat
Hyda-
sres

Sidem
papyri
usum i-
uenisse

Saccas
ron
Mel ex
tridini
lus
Cathea
Carba
sus

Cappa
dores
Aman
Nypha
tes
Coatre
Arabes

Orestae
Carma
nia

Indiae
gentem
sponta
ne sibi
mortem
inferte

sapientes dicimus. **T**auri:mons est orientalis inter egyptum & pamphilium pelagus obiectus septentrionis: nunc caucaso: unde & nonnulli utrius unum esse crediderunt. **T**arsos: civitas cilicie: q̄ cōdedit Per seū. **C**orycium: Coricus codē noīe oppidū q̄ & portus & spec̄ ē cilicæ croci fama inclutus qui mon tem impositū: mari a summo cauat uertice: patulus hiatu amplissimo: p̄ duo enim milia & quingentos pas sus extēdī: n̄ sine largo die hic inde sōciū larga & affida Scaturigie: Solinus. Itē corycium antrū in Par nafo est nympharū domicilio celeberrimū: de quo Ouid. Corycidas nymphas & numina montis adorat. **M**allos: civitas maritima cilicie. **A**egae: oppidū est liberū i cilicia. Pli. Naualibus: pp̄ naualia: n̄ pyrata has urbes coluere. **I**usta carina: qā destitit eē pyrata post q̄ a pōpeio uetus ē. Mōvit & eos: et q̄ iux ta gangē India flu. habitant ad bella uenire. **R**ecebus: i sepiatos locos orientis. **G**anges: flu. in dā la tullius ex scytiis mōtibus destituit: quā ad planitiē puererit ad orīētē cōuersus: palibothra ciuitatē ma ximā pterflēs: in ei⁹ mare p̄gredī uno hostio. Strabo. Hic alexāder post oceanū nauigare timuit. **T**o to q̄ folus: hic folus dī fluere orientē uerū: cū alia flumina aliorū tendat. **E**urū qā eurū fiat ab orīētē. **H**ic ubi pelleus: hic gāges ē q̄ primū dēterrūt Alexādrū post oceanū ut ulterius p̄gredi non auderet. **P**elleus duxtor: alexāder nat̄ i pilla urbe macedonū: uīlue. **V**nus pelleuē i sufficit orbis. Te thios: primū cōtinuit oceanū sed post oceanū gāges. Cōstītut: firmatus ē & n̄ aulus ulterius p̄gredi. **E**t magno uici. deniq̄ cōfessus ē se n̄ posse pagrare: totū urbē: qā maior ēt q̄ ip̄e cōphēdere posset. **Q**ua q̄ ferē: n̄is uenīs cōmemorat i expeditiōnē Pōpeio quos subegerat. Diuīs gurgite: q̄a duob⁹ ho stis i mare descedit Indus flu. q̄ defuit a paropanysio iugo caueas mōtis i idia a quo idia ē denoīata. hic ē recipit hydaspēs partīa pterlabis: & ex eo quāta sit uāstis idē dephendit: q̄ hydaspēm quāli limū obruit: & ideo dicit. **N**ō sentit hydaspē. f. magnitudine sua subaudi i sup̄iori, mduit eos fama bellorum.

CSVLP. Q uīq̄ bi⁹ idia pp̄los mōtis: at Pli. n. i. xii. at Saccarō & arabia fer: sed laudabilis idia. Est aut mel ex arūdū succo: cōlectū quo plurimū utruñ. Et q̄ tigētes Regio hāc catheā appellat. i q̄ collī pulchritudo & pu erōrū mētā tigūt & ueltes & capillū. Strabo. i. xv. docet: cīgūtū ueltes i eas zōis gēmatias. **C**arbasus: ueltes ex lino. **P**carbasus linī gen⁹ q̄d p̄ ueltes & ueltes sep̄ pōtē. **F**luxa: lōga. **Q** uīq̄ luas: hi sit apd gāgarides regio p̄ talis uocat. quā ad feneckā puerer se ipsos i rogos in iūcīt ut faciūt lupis tāq̄ lacrū. **V**ide Strabone ubi de brachmās gynnēt & gynnosophist̄. Injēctis ma. fa. iferre sibi mortē. **C**appadoces armeniæ majori conter mini & Euphrate diuisi. **A**man: Aman⁹ mōs ē q̄a syris cilicæ separat. **N**yphatē: armiæ flu. p̄cipit. **T**enēs accolēs. **C**oatrae: ciuitas ad p̄sīde ubi aera uicere lūmū arboris haud illā iactū portuere sagitte ut at Maro. **A**rabes pp̄li i asia iter iudea & egyptū. Mirati. Vm bra enī q̄ nobis ad occidētē cōuersus dextre sunt: Illis si nūstre ut inquit Solinus. Sunt autē inter æquinoctialem & tropicū cancri: quāsq̄ hāt æstates & totidem hyemes solstītia quatuor. & umbras dextras sinistras perpendi culares orientales & occidētales. sed quando cōtra tropi cum uenerunt temper habuerunt septentrionales. **O**restas populos in india: putō legendum oretas qui in india sunt & non indorum lingua sed sua loquuntur. **C**armanos: Carmania ultra psiam regio. **F**le xus. Est enim ultra dimidiā partē torre de zōna ubi terra est multo declinior nostra meridiem uerū. **C**OMNIBO. Bibū te. dul. luc. Solin⁹ dicit. India q̄ pte palustris ē arundinē creat adeo erastū ut i terdo nis scīfīs lēbi uice uerū nautas: & i radicēs eāgo hātū dulcis ē ut suauitatē mēlē imitē. q̄ Luca. breuit p̄strigat. Et q̄c. m. idē Solin⁹ dicit i idis: oīb⁹ plixa cæsaries ē n̄ sine suco cerulei coloris aut crocei: sed cul tus corporis i gemis scipuē. Coloratis gē. i. margaritis uerū colorib⁹: n̄a hāt gēmas p̄ fibulis: idē dicit astri gātū: q̄a fibula strigat i hūerū chlamide. **F**luxa car. i. ticas lieas a sinu fluet. **Q** uīs suas. p. apud indos eminētissimā sapientiē genē repletos uita strūctis rogis & cæsis morte acserer. uiui. n. se sup̄ rogos iniū ciūt uolūtaria morte uitā finites. Pli. Quāta ē glā qā eminētissimā sapientiē genē & religiōis. Proh. cū admiratō legēdū. Inieclī fa. i. sp̄iūsata noletia. Q̄d fu. do. de. nā q̄ uite superat: dīs donare volū erūt. **V**enerē: ad auxilia pōpeio. **N**ō cul. du. a. uītē ex reliquo seq̄. nā qā dur⁹ ē iō n̄ colit. **A**man⁹ mōs ē q̄a syris cilicæ disternatī quo ē oppidū bomite Pli. **T**enēs: habitas. Niphatē. flu. ē armeniæ uelociissim⁹ q̄ tāta celeritate decurrit: ut secū laxa deuoluit. Coatrae: pp̄li idia apd quos nēora sit tā peera & spli mis celstūtū ut nec iactū sagitte trāstri possint. Sylvas tā. æthe. qā n̄ p̄t p̄tāfī cacumia arbōrū. Ara bes pp̄li sit orīētis q̄a habitat i orīētē: iō admirati sit cū uenīstēt i occidētē. & uidūt umbras n̄ ire a sinistrānā his qui habitant in orīētē cū sol ad occasum tendit umbra sinistrorum uergit: sed habitanti bus in occidētē sicut nos cū sol tendit ad occasum umbra dextrorum uergit: sicut apud ipsos ubi dicit: ma leū mātē sex mēsibus in austri. i. in dexterā partē uergere umbras & totide mēsib⁹ in septentrione. **In** or bē. g. i. occidētē. **S**inistras ut i orīētē. **O**restas populi sit i remotissima regiōe habitatē meridiē uerū

sūs. **E**xtrēmōs q̄a habitant meridiem uerū in extrema parte d̄rbis. ultra quos nulla hominum inuenītur habitatio. **C**armanos Carmania regio est cōtermina persis q̄ oppida hēt zētym & alexādrā. Pli. **A**spicit arētō bene aspīcit uerū: sed non totū ergo hoc facit ratio orizontis. Orizontes autē dicuntur fines quo ad oculi nostri propīcere possunt op̄tis grecæ termino latine. Orizontes enim duū sunt. i. sublimis & humilis sublimis in arcticō hū milis in antarcticō terre in medio est & sperīca q̄ iuxta orizontē sublimē incolunt nō possunt uidere eos qui in orizonte imo habitat quia tumor terræ impedit nec nos illos pro spīcere possumus ideo dicit hos populos qui habitant in oriente meridiem uerū in orizontē depresso tu more terræ i pediri & parū admodum uidere septentrionē flexus. **F**lexus. i. uergēs in meridiem quia im pediunt tumore terræ sp̄arīca quā impedit oculos eorum ne ad orizontem nostrum perueni possint.

CSVLP. Nō totā mergi tamē aspīcit arētō. in q̄ flumine hitali septentrionēs primū nauigātibus appul̄se. **A**rētū nec oībus cerni noctibus nec totis unq̄.

Velos q̄ illis occidit nobis nō. **B**ootes cui⁹ lucidif̄ma stella arcturus est. **E**xīqua nocte p̄a pte noctis. **A**thiopūq̄ solū athiopia pte supple mōvit. Q. d̄ nō prāmeret: Est enī ethiopia iuxta mediā torridā zōnā: extēdī: q̄ ab orīētē hiberno ad occidētē hiberno ut Solūn air. Astrologi alter hunc locū intelligūt: dicūt si gna zodiaci in duas partes diuidi in cardinalia & regiōnes. Cardinalia dicunt signa in quibus incidunt solstītia & equinoctia ut Capricornus & Cancer. Libra & Aries. Regiones uero appallant intermedia & sic ethiopia cū fīt sub equinoctiali non sīmīt ab aliq̄ regiōnē sed tantū a duob⁹ signis arietē & libra. Taurus ergo cōtīgit iplā p̄ de expōrēto equinoctiali uerū: sic illītūs qđem su periore ratione refutaremus: & multorum auctōritatē: fed quid opus cum a pede. Tauri leptētrionalis si gni tangi non possit. Itaq̄ ut melius cum iis festinamus censemus & Solin⁹ & Plinī & reliquos emē dandos & pro oriente hiberno apponendā oriente uerū. **P**oli signiferi zodiaci qui circulus diuersos polos a polis mundi habet. **L**aplo pop̄i te extēto crure. eo enim gestu in signū cōuersus est taurū quo europa blanditus est ut facilius cōlēndetur. **V**ltia uulgula ultima pars uulgula. **Q** uīq̄ caput: hoc est Tygridis Euphrates accola. Tygris oritur in regione armeniæ maiori fonte cōpīcio in plānitā loco nomē hellogosine est ipsius q̄ tardior fluit diglito: unde concitatur a celeritate tygridis incipit uocari. Ita appellant medii sagittam. Euphrates qui oritur in præfectura armeniæ maiori caranitide in monte aga seu capote Non diuersis: non distantibus. **P**erlis orientalis regio iuxta cedrosiā. Q. uod potius sit nōmen: quo nomine appellentur & antygridis an euphratis pereat nōmē. Sparlus in agros nam mēopotamia irrigat more nīli. & ideo dixi ulce undē phariaz. **F**ertilis: interpretatio nominis qualis apud Virgi. Exul parthus. Euphrata enim fertilitas dicitur.

COMNIBO. Lucet exigua: bootes est stella in minori uerū posita q̄ plaustrū comitaturanā sunt quādam stelle quā facit palustrum & bootes est quās bubole: q̄ palustrū uehat: qui grāccæ vocatur cōkro. **P**hiλātē idest cultus uerū: led occurrit q̄tio cur dicat uelox: cīc. Virg. & alii tardā dixerint: diuerso respe cōtū uelox dī & tarda: tarda dī q̄a magno tēporis spacio magnā cōlē partē discūrīt: fed si considerēt mōs tāda uīrū spacio q̄ p̄currit uelox ē sed ē alia tā uelox & tarda sit q̄a respicit ad sitū regiōis. **L**arabīcūs: q̄a totū arctophilacē. i. boorē uiderē si p̄t: sed parū ei⁹ partē: & q̄a cito occidit arabis p̄ptere uelox & uīnobis aut q̄a nunq̄ occidit tardior uiderē: nā a nobis sp̄ uīrū: & nunq̄ occidit: nā cū au rora luceſit. **A**thiopūq̄ solū: athiopes duo sūt. i. orīētē & occidētē. Solin⁹ dicit hanc regionē ethiopia p̄a nō subiectā fore alīcū signo zodiaci: nīli uulgula tauri p̄tentio pede illos pertingeret. Rō est hāc: q̄nq̄ enī sit zōna duæ extētā frigidissimā una seruentissimā sed iter has frigidissimās & mediā utrīq̄ duæ sepatā sunt quā habitant a nobis. Sed signifer cōrūtūs ita ambit obliq̄ has zōnas ut nunq̄ pueniat ad hāc mediā & nunq̄ ad has frigidissimās redēat uicin⁹ aut ē sol his duabus modo magis modo min⁹: & cū antipodes facit aītate minus apparet nobis diuerso: dī ergo meridiē uerū positi sint athiopes circulū signifer excludit eos i orīētē: & q̄i occidētē positi sunt nīli uulgula tauri p̄tendere ī nulli signo zodiaci subiectā: cēnt: fed q̄a dīxīt poplē laplo rep̄fexit ad fabulānā luppiter cōmutauit se i tauri: & caprē amo re Europē blāde ad eam uenit: quā cū carteris æqualibus flores colligebar & poplē flexo puellā i tergū recipit & bosphorus mare traiecit deinde i signū. Tauri extēdītēs pedem trāstatus est in eōlūm. **S**igniferi poli. i. zodiaci fecit signa. **P**rocederet uulgula. i. meridiē uerū ubi sit positi athiopes. **P**oplē laplo ī genū flexo quo gestu fuit dī exciperet puellā. **Q** uīq̄ caput dicit etiam ex armenia uenisse populos. **E**uphrates orīt ex Armenia maiore sub radicibus montis quem cāthōtēs appellant ur. Mutianus ut do mitius corbulo ex monte aga receptis aliquot fluius luctatū cū taurō monte quē cādem apud eleagā scītē & iter arabī Comagenem p̄fluens mox babylonī iterlecāt & i mare erythrēum influit. Ex eadem Armeia tygris orīt habet a loco q̄ elogio sine appellat primū pigre fluit mox quā ad fines medorū p̄uenit rapidissimus est uī nomē sumit nam tygris medi sagittam uocātū iſluit i arethīssam lacū oīa pondera sustinetē trāsuetū q̄ resistente taurō i p̄fundū specū mergit subter q̄ lapsus ab altero ei⁹ latere erumpit

Carda
nalī
signa &
Regiō
nes

Plinius
& foli
nus cas
tigati
Taurus
Tybris
Hello
gosine
Euphra
tes
Bootes
Arcto
philax

Orīzō

Aethio
pia

Tertius

perabat. Non eyrus: non Xerxes: non Agaménō: tot manibus bellū aī gesllerūt: Ordo est tōt reges nō habuere unū ducē. Duceſ agmīa.i.inferens bellū parthiſ & babylonis. Mēnōniſ re.i.mēnō idīa rex fuit: & aurota filius: & parthia pars indiā: & bellos Cirrus iuafit cū babyloniam cecepit urbem a Semirami conditā in diuersos meatus Euphrateſ diuero. Herodotus aut optimē describit obſidione hanc .qua orbe babylone Cyrus. & dicti nulla ui urbē capi potuisse nisi hoc feciſ Cyrus q operis adeo magnū labore pfectit ut apud posteros plus admirationis habiturū ſe crederet nam Euphratē q pter labiſ hanc urbem in duos alueos diuifit ut deficare alueū & rēuitate aq ad deditionē uēire cogeret babylōios dicit ergo quo tpe bellū geslli cyrus cū babyloniiſ non diuixit fecū tot reges quot pompeius. Xerxes nec exerxes habuit tot reges cā ille defendit in grāciā tanta multitudine militū. ut eos sagittis missis numeraret. duobus aut modis exercitū ſuum dinumerauit nā ſi ſingulos dinumerare uoluiflet tēpus non uacabat. primo septū quoddam cōftruxit Doricū nomine centum uiginti milia hominum capientem : deide iubebat milites ingredi & quotiens replebat locū ille notari ubebat alter modus. nā iuſſit oīs miltēre sagittas in unū locū deinde lagitras numerare iuſſit. Vltor.agamēnō nō habuit tot reges. Fraterni amoris: Menelai fr̄ tris ſui. nā uxorē illius helenā abduxerat paris. Vltor. quia potētiſimā urbē Troiā totius aſia eruerit cū ulcisciſ uel inuriarū fratris. Cōlōre. conuenere. Tam uariū gentes uidelicer cultū & linguis u locis erant diueraſ. Tot imēnta: hoc fuit q fortuna uoluit ut dignas cōſequeret exequias pōpēius: & quoniam perituras erat uoluit ut ipſe q totum orbe domuerat cum toto etiam orbe terrarū periret. Non ceflauit: cū his etiā mauritanī omnes & marmarici ad pompeiuſ uenere. Corniger hāmō: ex ea parte lybiā multi uenerunt in auxiliū pompeii ubi colis iuppiter in forma arietis. cuius diuinationē & oracula plurimi uenerabant antiqu teste. Strabone lib.xvii. led earū terū maxima acceſſit neglētiā: nā romanis Sibyllæ respōfa ſatisfaciebāt: & etrusca diuinatio per: auguria: p exta. & iouis signa: inīla non ut apud del phos & brachidas urbis dabuntur: ſed magna ex parte nutu & ſignis: & dicitur ab eis quod ſignificat harenam: nam iuppiter & populo ſuo ſiteti per libyam iter facienti in formam arietis pede pulſuſ hare nam ubi primū fons exiuit: unde bacchus patri ſuo ioui templum cōdidit. Cornigeri formam arietis.

Marma
ridæ
Parero
nium

CSVLP*i*. Marmoridas: marmoridae a pherre domi ferme regione ad scyrtia usq[ue] maiore porrecti sunt. *Q*uid i. quātūcūp[er] Mauris q[ui] sūt i ultima aphrica occidētē uerfus. *P*arecias: paretoniū oppidū cū portu q[ui]dā gitā ferre stadiorū ad scyrti maiore est. *E*oa. ad orientē uerla. *P*raefuit, cōcessit. Ne fū mel acciperet oia: cēte ut sceml una uictoria oia occuparet cōuenit in phassatia totū mūdis. Ille ubi: cōficiis h[ab]it q[ui] ī urbe agere destiuit rat cæsar i ulteriorē galliā pfect⁹ cognouit iubiliū Rūfum pfectū & Domitium ad occupandū māssiliam a pompeio milos naubis actuaris sept̄. *P*remiſtos et legatos māssiliēs domū nobiles adolescentes quo ab urbe discedēs pope⁹ erat adhortat⁹ ne noua cælaris officia ueterū suorū bñficiorū i eos mēorā expellerentur. *Q* uib[us] mādaſ accepitis māssiliēs portas cæsar clausurū. Albicis ad se aduocat⁹ frumento ad uecto officinū. *P*armorū i urbe iſtitutis muros classē & pts reficiebāt. *A*ncorā rōp[er] māssiliā salutē.

Massi- lia pho- cēnum colonia Græci leues
traretur. Alii:populi galli & hispani cluitates. ¶ Fane:caeris.¶ Tuncas iuxta:utinamq[ue] q[ui] græc[us] phocæsis[us] lunt oricdi. Illi enī a p[ro]pis afflicti ad hostia rhodani cōmigratæ massil[ia] perosof[er]o loco cui portus subiacet cōstituerit. ¶ In dubiis:rebus. ¶ Nō grā leuitate:leues enī suapte natura sūt græci & incōstātes. ¶ Iura signata federa scriptaq[ue] q[ui] cū pp[ro]p[ri]o romano h[ab]ebant. ¶ Caufas rationes iusti & equi. ¶ Non fata:nō fortūnā successumq[ue] caelaris. ¶ Apt[er]:uidelicet quam integræ fidei specimen darent & periculum facerēt.
¶ OMNIBUS. Marmaricas easteruas:nā marmaria apellat regio:ubi positi est templum iouis ammonis.
¶ Quiequid:subaudi non ceſſauit mittere. Libye:nominatiūnū græcus. Arida:i. penuria aq[ua] laborans Pa- teti:i. iacet plātitæ magna. ¶ Ab occidiūs mauris:icipiēs ab æthiopib[us] occidētalis:nā mauri occidiūs sūt & æthiopis:dua enī sunt æthiopiae:i. oricdiatis & occidētalis. Mauris occidiūs:i. a mauris q[ui] sunt iuxta æthio- pas occidētales. Paretonias syrtas:i. ægyptias:nā syrtes aphrica recipiūt ægyptiū. Est autē Paretonium urbs ægypti & portus i[us]q[ue] dragantia ferē stadiorū strabo. ¶ Eo:orientalia. ¶ Accipere:felix:fortis q[ui] sa- uebat caſari efficit ut uniuerſū orbē haberet i[us] theſalia quē una pugna uicere posset. ¶ Ne nō:i. ut accipet omnia. ¶ Semel:i. una pugna uicere uniuerſū orbē. ¶ Vincēdi pariter:q[ui] fortis uoluit ut in pharsalia to- tus terrū orbis cōgregatus ab ipso caſare uinceret. Pariter:id ē una acie simul uinceret. Ille ubi deferto poſtq[ue] diunerauit:q[ui] magno pompeio auxiliis tulerat: Nūc reddit ad caſare dicens quid fecerit poſtquā ex æario pecuniā tulterit:ut milittibus stipendiū tribuerer. dicit enī illū cōſtruiſſe in hispaniā profici- ſcitur: puinciam illā opibus ac uiris abundatē ſubigeret:nā id maximum uictoriae momentum fore puta- bat: si hispanias in ūa potestatē redigeret quod ſacile fe facturum existimauit q[ui] petreius & Afranius tam & fi magnos exercitus haberet: tamē minē duces idonei uideban. ¶ Ille:cessat. ¶ Trepidat[i]:rom[an]a ſpoli- ato æario timetis. ¶ Nubiferā:i. altam q[ui] nubes tranſcedat:ideſt transiū galliā transalpīnā:ut in hispaniā

tedat: nā eā pūciā i pītē suā redigēr uolebat: qī maximū vīctoriā mōmētū fōr putabat: id qī astutia p
fēcerit Cæsar b dēphendi sī dicebat: n. uado ad exercitū sine duce: & reuerterat ad duce sine exercitū Cūq
ali fāmēcī ali ppīl meru se dēderat cæsari: soli masiliēs iuēti sūt qī fidē fēnatui ppīl qī ro. fūarēt: & i of
ficio suo pmaneret. / Tērre: Cæsar s qī oia ferro subigeret. / Phocais inuentus phocis ciuitas gracie
fuit qī a barbaris iusta & crematā defuerer cīues & diu nauigātes i gallia uenerūt: ubi Maſiliā ūdīt ūpīra
rhodanā. Eſt at maſiliā ūndī Stra: petrolo i loco ūtīciū qīd port ūfubiciat: ūtī ūidelicit in theatri
formā ad austriā ūpītā: ūrbis ūnūfera pulcherimis circūcīta menib⁹: magnitudine eximia: ūciū ūre ephe
ſī & appolinis delphici tēplū ūdītū c. / Nō graia leuitate: i. icōstātiqī ḡraiozē p̄pīria. Signataqī iura: l.
scripta i marmore aut i ūculpura ūte: ūsignat ūcedera: qb⁹ ppīl romā ūfaci & aici ūfacti erāt. / Cās. iuētas. ū
Nō ūfata: ūfauror: ūlicet fortua ūa uteret Cæsar. ūtī iuētō ūcā ūtē ūppīl qī ro. qī Cæsar ūcredebat. Tī ūn
furor: ūtī ūſeuer ūfide ūpīſterēt: Maſiliēs ūtī ūuoluerit ūtē ūrōne ūleni ūtī ūquō ūpoſtent ūanimū
cæſari placent ūantequā ūplane ūcæſari aduerſos ūoffenderet. / Ante: ūtī ūquā ūexcluderent ūcæſarem.

In domitū: durāq; uiri deflectere mentem
Durā pertinacē. Pralata frōde mineruā: mos lega-
torū erat oleā signū pacis gestare & firendre. Virgilii?

Pacifico sermōe parāt: hostemq; ppinquit
Orant: cecropiæ prælata fronde mineruæ
Semp in externis populo cōmunia uestro
Masiliam bellis testatur fata tulisse

Cóprena élatiū quæcūq; annalibus ætas
Et nūc ignoto si quos petis orbe trūphos
Accipe deuotas extrema p̄cœlia dextras.
At si funestas acies si dira paratis
nec haec oraclo latente dimittantur bellum cumq; & nesci
decreti maſſilensem hœftam expositione Ea ē ſidoſ
po. ro.ſocios noſle bellis ciuilibus imſcere : licetq; caſ
fari depoſiti armis maſſiliā ingredi q; ſi ſtatuerit oppu
gnare certum iſpis eſſe quæq; apſterra pro feruanda
fide & libertate perpeti uelle. T oraclo ad placandum Ca

Brevis discordes lachrymas cū libo armis fare tendit oratio . Exordiū sumitur a beniuolentia per

Premiū dñcor des: facili y mas cñmbo: ad mis
Secretūq; dam: tractētur uulnra nulla
Sacra māu. si cæcicolis furor arma dñsset
Aut si terrigenæ tētarent astra gigantes:
No tamē auderet pietas hñana uel arnius
Vel uotis pdesse iouī: fortisq; deorum
Ignax mortale genus: per fulmina tantū
Sciret adhuc cælo solū regnare tonatēm.

antiq; societatis & fidei uerecundam cōmemorationem
& promptitudinem ad praestandum officium. Omnis
ætas: omnis antiquitas quæ romanis cōtinetur histori
is: Annales sunt historiae p ånos notatae ut docet gelii
us libro quinto. Fata cōmuniæ cōmunes succelsum
& aduersitatem. In externis: cōtra exterros alienosque
gefta. Triumphos sui cōtoriam ex qua triumphatur.
Ignoto orbe: ignotis gétitibus. Dextræ: deuotas iu
uete deputata. Fætus: mortiferas luctuosas. Discor
des: uos. Damus lachrymas: miserebit nos & deflemus.

ab illis immunes. ¶ Tractentur accingantur & inferantur. ¶ Nulla manu: non aliqua nostru: ¶ Sacra uulnera execrabilia. hoc est non geramus in romanos scelerata bella. ¶ Si coelicolis argumentantur a simili quantum tantis bellis externi se imfere non debeant. ¶ Nam si dii discordes inter se pugnant. aut si in eos gigantes insurgantur tamen homines lieet pii praे stupore & ignorante uictoriae non auderent fauere ioui. Furor ira discordia. ¶ Cœlicolis. per hos fenestram per gigantes Cœsaré intelligit. ¶ Terrigenas. fuerit enim terra titanis filii. Tentarent altra opugnarē cœcum. ¶ Pieras humana. homines pli. Votis. apertis desideriis. ¶ Sortis. status & fortuna. ¶ Sciret per fulminam. ex fulminibus intelligeret. Solum tonantem iouem. Per quem videtur non posse in dicare qui erat in senatu primus & bellum dux.

per quem iudicetur pompeium indicare qui erat in ianuam primus & deinceps.
COMNIBO. Hostesq; ppinqūi.i.caſarem uicinū.iā enī aduentabat ubi Massiliae. / Prælata frōde m
nerua.i.oliua q̄ signū ei pacis;/ Minerua:palladis.nā ipla pallas fuit q̄ percussa terra prima edidit oleum.
Vir.Oleaq; minerua iuētrix. / Semp i externis.i.deliberatio genere & constitutione iuridicalis absolu
ta hac orō posita est arbitrio urrum se celari coniungat an ne.Est aut̄ cōstitutio iuridicalis absoluta ē u
delicti iniusti ē se celari cōtingereideo liceat nobis a bello ciuili abesse absoluta ē quia nulla extirpescit
sumpta iustū dicunt q̄ faciunt.nam cōiungere se Cesari iniustū est licet igit̄ nobis a bello ciuili abesse.p
ates effectus poremii sunt:q̄a caprāt benuolentiam a plena suacū officiū suum sine arrogātiā ostendunt
/ Semp in externis:ensilis ē. Oes historie & qcūq; annalibus continuē declarat̄ nos po.ro. sp. fuit
cōfictus. Ordo ē qcūq; etas ē cōfideria latissimā annalibus testat̄ Massiliā tulisse fata cōia fp.po.ro.i externi
bellis. / Externi bellis..i.quoties bellū gesistis cōtra externos o romai. / Fata cōia.fortunam commun
iū bonam sive malā. / Q̄ uecunq; etas.idest cuiuscunq; etatis res geste q̄ continentur in italicis historiis
Et nūc ignoto.& nūc idē facere parati sumus si uis iuētrū armatā ducere cōtra hostes externos po.ro.
/ Enī sicuti superiori tpe. / Deuotias deficiatas.Q̄ uos triūphos. alijs uictorias. At si fūctas acies se
si uultis bella iter uos gerere otamus patiamini nos ab hoc ciuili bello abesse ne manus nīras ī sanguine u
stro polluanus qū socii omnes ueteri deberent. / Dira gloria.idest q̄ geruntur inter propinquos & cives
filios & patres. Lachrymas damus liceat nobis abesse & deplorare fortunam & calamitatem uestrum. / Secre
tūs damus.i.uolumen fecū & recentaculū ē discedētibus a bello ciuili. / Sacra uulnera.idest uerend
iū

cie Phocis

Oliuā
pacis eē
Signū

Minerá uá oleá iuenisse

um Anna=
ue les

a sociis: q̄a socii uereri deberent ne uulnus inferat p̄cipibus romāis: aut sacra. id est exērāda. **T**racēt scilicet a uobis. Nulla manus nulla ope auxilioq̄ sociū. Si cœlicolis arguit ab obseruātia: nā ualidio & disuasio hñt locos a partibus honesti necessarii facilis delectabili utilis. Sunt igit̄ argumentū ab obseruātia: quæ est ps una iuris naturalis obseruantia est per quā hoīes aliqua dignitate excedentes cultu & honore colī debēt: sicut enim debere socios cultu & honore p̄sequi romanos & a simili exhortat hāc argumentationē. Si dī inter se bellū gererent: nō esset æquū hoīes his uel illis se adiungere. uereri enim debemus deos: cōparant rōnāi dīs quēadmodū armis sumere cōtra deos nō æquū est eodē mō romanis in star deorū socii & amici timere debent: & poti⁹ uereri eos q̄ se illis adiungere. Si cœlicolis: ab obseruātia arguit: uos o romanī nobis esti tanquā cœlicola & quā obseruantia habet hoīes erga deos: eadem sum⁹ erga uos habituri sed discordib⁹ dīs nemo auderet arma cōiungere: ergo nec quisquā concurrentibus ro. se ad bellum adiungere debet. sed procul abesse. **T**amen quāuis dī efflent. Ignarum sortisq. id est nesciēt quae nam sit fors deorum. **F**ultmina. quia cum fulmia audiret tunc sciret iouē in cōelo regnare.

CSVLPI. Ade: carum gentium temeritatem accusat

quæ bellis ciuilibus se sponte im̄iscent. **I**ners: uilis & inofficiosus. Horret contagia scelerum: im̄et corrupcionē bellī ciuilis. **C**oactis gladiis: cōpuslis militibus Sit mens ista quidem: in sui p̄positi cōmendationem optant omnes in eadem esse sententia. **M**ēs ista: ppo sit̄ simile. **R**ecusent uerla fata: nolint nos interime re. **A**lius: externe: sed uos ipsi inter uos pugnetis: nā statim præ necessitudine quæ iter uos est cōfabit. Cui certe unicuiq. **D**iversi: oppositi. **F**rātres nominādi est sed rūtus supple in accusandi. Finis adeſt rerum cessabunt bella ciuilia. **I**llis. externis. Fas ē. licet i uos seuire. **H**ac summa. hac brevis collectio eorū q̄ precati te sumus ut reliquo exercitu inermis ingrediae. Infesta. hostiliter uenientia. Credere. cōmittere. te & h̄dere. Excludi. repell. & extra manere. **A**dmisso cōfare. suscepito a nobis. **S**it locus. p̄stat in eo ut Cæſari dissuadeat se hostē nō cōfē. **E**xceptus. liber & exēp̄ a bello. **F**atū. sceleris. **C**ōsulat urbi. prouideat ro mat. **F**œderā si placeat. si eritis feedis & pacem inter uos iniuris. **S**it. fugit hic loc⁹. **V**eniat. uenit p̄sistis. **V**el cū tanta. ab honestiori & utiliori argumētatio. **D**iscrimina. pericula. **M**artis iberi. ne uetus p̄ pei exercitus q̄ i hispania ē galliā occupet. **D**eflectis declias ad nos cui illue accleras. **R**apidū. acceleratis. Non pondera. attenuant rem suam ut digni negligi ui deantur. non enim sunt hi in quibus sine foante sue repugnant bellī pondus consistat præsertim cum in armis sint infelices. **M**omenta. impulsione & efficacia. Manus exul. multitudi profuga ab antiqua in græcia patria. Horatius. Nulla sit hac potio: sententia phocērum. Vult profugis exērata ciuitas Agros atq̄ lares patrōs habitādaq̄ fana. feris reliquit & rapacibus lupis. **E**xultis: a Xerxe & ab ipsi in nouas sedes magrare cōstituentibus. **E**xquis mēnibus. paruo op̄ido. Ester ordo & post trāslatas acies phocidos exūtae. nos quos sola fides illustrat sum⁹ tūtū i mēnib⁹. **C**OMNIBO. Ade: q̄ innumerā. arguit a necessario a cōtrario q̄a quēadmodū ille q̄ suader arguit a necessario. cum aliqd faciendum esse dicit: quia sit necessitas. ita qui dissuadet arguit a necessario a cōtrario quia non sit necessitas. Non ulq̄ adeo inḡ gentes horret bellū ciuilis. quia sint plures populi bellō q̄ nos ergo nulla necessitas est q̄ cogat nos massilienses iuitos in bellū cōiungi. **C**ōcurrat. ad nos sponte sua. **I**ners. ignauis i bello. **C**otagia scelerū. ut maculent se scelere bellorū ciuilis. **E**gēat gladiis. quia populi sponte ad bella cōcurrēt. nō est necesse nos trahi iuitos in p̄celia. **S**it mens ista: arguit ab utile. ne uobis cū populi arma coniungāt nā si nemo uobis arma coniungeret tunc cū ciuiis ciuem. pater filii & filius patrem. frater fratrē uiderit. arma comprimet. nec erit qui audeat tantū scelus committere. ut primus nūlū ciuile incipiat. ex quo seq̄it ut tam terri. tangi nepharī bellī iūtē finis. **F**ata. fortunas. **A**lius miles idest nullorū p̄celia sequant. **C**ui non. si ciues cū ciuib⁹. parētes filii cōiuncti fuerint. q̄s erit q̄ audeat arma misere. ergo si dñe habebit bella ciuilis. **L**anguebit. torpefiet. **C**onfisco. uiso patre nemo eum uulnerare audebit. Finis adeſt rerū. idest finis ē bellorū ciuilis. si nō cōcederis arma externis. **A**arma ḡb̄ est fas. idest externis. tūc enī bellū locū habebit. **H**ac nōb̄ summa. Massiliensū legati hic se gratos offēdant. q̄ uidelicet Cæſar recipere uelint dimissu tūx exercitu. qui de se benemeriti fuerat. nam deuictis gallis maximis uectigalibus aucti fuerunt massilienses o Cæſar. ut nos beneficiorū gratos irreligas placet ut dimissu exercitu ipse igrediaris mēnia nra. **C**redere. cōmittere. **E**xcludi. q̄ sinas. arguit a parie hō

nesti ab ea parte quā Cicero par appellat. par est q̄ inter omnes equabili est uidelicet ut dēs pacis rationē habeat: nos ergo hāc pacis rationē habere uolumus: ut si ciuitas nostra receptaculū tibi & p̄pēio. ubi de pace tractare positis. **S**it locus. scilicet ciuitas nra. **E**xceptus: remotus a cœlere. Tūtū loc⁹: uidelicet ciuitas nostra ad quā uos recipiētuti esse positis. **F**atū si confular: siata uoluerint cōsulere paci urbis romanā paratus sit locus tibi & p̄pēio pacis auctoribus. **V**rbī inuitā. scilicet roma q̄ a nullis exteris uinci potuit. **F**œdera pacis: inter uos. **S**it scilicet urbs nostra. **V**el cum: a prib⁹ prudētia arguit quæ sunt tres: memoriam & intelligētia: & p̄petitio: primo ab intelligētia arguit. nā prudentis est maiora mi noribus antepone cū bellū hispaniā sit maius quā oppugnatio massiliæ o Cæſar: qd̄ est cur non om̄issa oppugnatione massiliæ debetas ad bellū hispaniæ profici. **C**ū tanta uocent: Cæſar cū ire festines in hispaniā: quid non relicta massiliæ properas in hispaniā: quod maioris est momenti. **D**eflectis: declias. **T**anta discriminatā tanta bella & certamā. **M**artis iberi: hispani bellī. **N**ō p̄pēi: q̄ coparatio bellī hispaniensis: nos nō sumus p̄dēra bellī. **N**ec sumus mēnia. scilicet non sumus utiles bello: qui semper infeliciter dimicamus. **N**unquā scilicet armis. partib⁹ mēmoriæ arguit o Cæſar nō debes nos ita tibi facere socios in bello ciuili: qui semper infelices sumus i bellis. ergo a partibus prudētia: id est memo ria. nam memoria p̄teritorū facit ut futura prouideamus. **E**t post translatas postq̄ barbari urbē nostrā incendio crenarunt: temp̄r animus noster infelix fuit: & hanc urbē possumus in ripis rhodani sola fide tūti fideles igit̄ se Cæſari ostendunt ut sibi parcere uelit. **M**anus patriæ: urbis nostrā. **P**ost arcēs: postquam sedem & græcia transtulimus in galliam. **E**xuctā: a barbaris: cum Xerxes penetrauit in græciam. **M**ensibus exiguis. **C**omparatione urbis phocidos. **L**ittore alieno: scilicet rhodani.

CSVLPI. Solo fides: semper enim fide clari fuere. Liuus in secūdo bellī punieit. Nec hospitale quicquā peccatum tūme sat̄ prius auditum. quam massiliā uenerunt. **C**laudere muros: difficili argumentatio ad Cæſarē terrēdum. **H**auſtus raptos: potū ſubſtrācum. **A**uerſis fontibus. amotis fluminib⁹ & ipso rhodano. **L**ar ga ceres. copia panis. **T**ac̄ horrifica cerni. parati sum⁹ uideri macilenti. **C**ontingi. infici & mordeti a nobis cruentatis dentibus uel opprimi tabe uiceribus & scabiē morfu uel famelis solet accidere. **S**aguntum. **V**alerius libro sexto hæc ait. Saguntini uictoriebus Hannibalis armis. intra mēnia sua compulsi cum uim punicā ulterius nequarent arcere collatis in forum quæ unicuiq̄ erat clarissima. Atq̄ undiq̄ circūdatis aec̄fisiq̄ ignis nutritmentis ne a societate desisterent publico & cōmu ni rogo ſeipſos superiecerunt. Est autem Saguntum opidum in hispania a zacynthiis conditum. dicitur & hac Saguntos uel saguntus. Silius. Conclamant utrinq̄ acies ceu tota saguntos. igne micet. **T**rahēres. lugētes. **S**icca. nihil lactis habent ob iediam. **F**ata mortem. **M**iscebunt uulnra ſeipſos intertimet. **C**oacti compulsi a te. **H**oc quod mutuo se occidant q̄ cōtra romanos pugnent. **G**raia. Massiliensis oriunda a gracia. Ducus. Cæſaris. prodita. manifestata. nam uultum colorē mutauit. & truces oculi euasere.

COMNIBO. Sola fides: nullo bello sumus illustres: sed fide tūtū. Si claudere mūrō: a difficulti arguit: difficile est enī cæſar uincere eos q̄ parati sunt extrema quæq̄ pati: sunt enim ip̄sa desperatiō fortē. **V**nū Lucanus alibi Vincis haud grāt iugulo qui provocat hostem: hic ſit̄ ſit̄ magna pars deliberatiō cōſtitutiōis: ſed ſi credis nos facile poſſe oppugnari: ſane ſpē deponas nos enī extrema mala pati parati ſum⁹ etiā ſi auertas undas puteos i uisceribus terræ q̄rēmus: & ſi iopia cōmeatuū nos præmtere terabitis: noſtra ipſorū uiscera laniare parati ſum⁹: & morte poſtis affligere nos q̄ a fide populi romanī deficiamus. **C**laudere muros: circūuallare mēnia nra ne q̄s egredi poſſit ut nos fame expugnare poſſis. **E**xcepis ſe: p̄ excipere. **F**aces tētis: idest parati ſum⁹ etiā uideri domos nras icedi. **V**ndarū raptos: parati ſum⁹ etiā ſi fontes auertas ne rhodanus p̄ urbē noſtrā labā. effodere terrā & i ipſis terra uisceribus inueniri aquas. **L**ābere terrā: nō ſolū aquā: ſed aquā terre mixtā bibemus. **E**t deſit: ſi etiā fame oppreſſeris parati ſum⁹ ea facere q̄ nephas. elle diceret: dum uideri ſignificant ſe nec uisceribus quidem filiorū patere paratos eſſe. **E**t ſcileſt ſum⁹ parati. **S**i larga ceres ſi copia frumenti deicit. deans pro ſtrumento poſuit. **F**œda contingi: idest ſœda contacūt. **N**ec paueit hic populus: nō dubitamus inquit ſuſtene q̄d saguntini ali quando ſuſtinerūt potius quā amilla libertate in poſteſtate tuā uenire. **S**aguntum autem hispanie oppidū eaſa ſuit ſecondi bellī punicūt dicit Liuius. **C**ū ſocii populi romanī ſaguntini eēnt: hā nibal diu eos obſedit: tūc uero ad extrema uſq̄ peruenient fidemq̄ feruare promiſſent. ne in potestare Hannibalis uenient rogi in medio foro ſtruxerunt: quo ſe ſuaḡ oia cara ſuperiecerunt. Hic populus. ſcileſt Massiliensis. ſcileſt extreum. **P**oeno marte: aphricano bello: **P**ectoribus rapti: præterea aul Lucani. **H** ii

Saguntini

Sagutū

Ceres

Hannibalē ſagunti nos ob ſedisse.

sos a pectoribus matris liberos in medios rōgos proiciens. ¶ **Sicca ubera, scilicet lacte,** q̄ fame afflita
lac habere non poterunt. ¶ **In ignes, scilicet accensos in foro.** ¶ **Frustra: unū sequū ex reliquo: quia siccata**
ubera ideo frustra trahētur. ¶ **Vox & a charo: præterea mulieres nolunt uiuere: mox uxor posset maritum
ut se interficiat.** ¶ **Fara mortem.** ¶ **Miscebuntur: confundentur: quia fratres alios occident.** ¶ **Bellumq; coacti**
si coacti erimus bella gerere potius in urbe nostra faciem⁹ ut nos ciues mutuo occidamus q̄ te sequamur
o cœsar. Hoc ciuite: potius, scilicet q̄ tuum. ¶ **Sic grata iuuentus: iam dudum ducentibus millesimis lega-**
tis uult suo ostendit indignationem cœsar quem statim silentibus illis uerbis ostendit. Graia iuuentus.
idest millesimenses: quia a phocide ciuitate grecia uenerunt. ¶ **Turbato iam: scilicet antequam loqueretur,**

CS VLP. Vana mouet : Cæsar conuerter ad milites massiliæ se deletetur denunciat ilariq; eos aœ cœ iubet . & confidentiam massiliensium arguit similitudinē dolos enim probat. Ideo enim inerment suscipere noblebant ut ifm caperent quare de his sumpturū se peccas minatur. Fiducia, confidencia & improba spes. **V**Curſus accelerat itineris. **V**Graios: massilienses. Adaxem helperium, ad hispaniam regionem occidentalem. Vacat uacuum tēpus est. **V**Gaudete. quia cum gloria ipsam diripiatis. **V**Munere fatotum . deorum benignitate & est tacita laudis expressio . ostendit enim eos pugnandi cupidos **V**Ventus: similitudo qua se uento & igni pacem spacio inani, hostes arboribus & materie comparat. **V**R obore speciem pro genere posuit. **V**Manu, libero arborib;. **V**Nullis nulla man. **V**Noct, desideris euadimus. Armorum, exercitus & potentia nostra. **V**Q ui potuere uini ci quos uiuere possum. **V**Sed si folus. **V**Ironia, De gener uilis & humili. **V**Dimissis, depositis. Tecta per tent, aperturam porte admittent me. **V**Excludere . ex pellere. **V**Inclusisse, in carcere continere. deestq; sed eti am. **V**Contagia, corruptionem, nolunt enim bello ciuili se maculare. **V**Fugant expellunt. **V**Dabitis penas: nunc ad legatos te uerit. **V**Meu amo, meis temporib;. **V**Q uam duce me bellum, quam meis partibus inheret quod qui non facient tuti non erunt. **V**Sic postquam quibus iniurias permotus Cæsar legiones tres massiliam adducit turres uineaque ad oppugnationem urbis agere naues longas Arelatæ numero duodecim facere instituit. **V**Uibus effectis armatiq; diebus. xxx. aqua die materia casæ est adductisq; massiliis his decim Brutum præfect. **C**Trebonium legatum ad op pugnationem massiliam reliquit. **V**Ad urbem haud, tre

Brutus
classi
cæs.pre
ficitur
Trebo
nius
Masili
am op.
pugnat

rant: resistat. Inani spacio: uacuo: q̄a dñia patent nihil resistit: iō uentus languidit efficit. Armis militū. Nisi uinci. p.r. idest nisi uobis aduersarii sint & rebelles q̄ tñ a uobis uinci posint. Sed si solus eā nunc refelit illā parte quā dixerat malienses: q̄ parati essent exercitu dimisso Cæsar suscepit: dicit enim hoc illos non quali gratos. sed quasi pditores obtulisse. q̄ ipsum sine exercitu exciperet uellit ut i cūiuī illū perdant: Si solus eā idest si ego solus ire noluerō: sine exercitu omnia mihi parebūt. Degener: ignaus. Dimissis armis: ut inermis igrediar urbē. lā nō excludere tantū: q̄a nō solū uolunt me excludere: sed etiam excludere. Inclusisse: p̄ includere. At cū: dicit ſe uelle facere hoc ne polluant sanguine bellorum ciuitū. Pro pace petita: q̄a utriusq; cām pacis eſſe uolebaſ: quod q̄a honeſtū erat negare nō poterat Cæſar: ſed inutile dicit eſſe. Ad eū: q̄a dicūt ſe nolle pollui ſanguine ciuitū: ſed pro pace uobis bellū dabo: itaq; p̄ batū faciā ut itelligatis nihil: tutius eſſe q̄ bellū me duce. Fugāt: a te. Cottagia dira bellī: p̄ contagione diri belli. Et nihil: q̄ illi hōeſtū dicit: caſtar illis parū turū & utile ēē demōſtrat. Aeuo: atate mea. dū ego ſum uimus. Duce me. i.c. caſfare. i.cui bellī dux fuero: in eo bello fp uictoria parata erit Haud non timenter: q̄a uenienti portas clauſas obiecerit. V allata circundata: quia in moenia iuuētū ascendiſ. & patrata erat p̄ defenſione p̄rīa pugnare. Haud pculū: nūc dicit qd fecerit cæſar: poſtq̄ obſtinate uidit mali lienes in ppoſito pſiſteret: eū exercitu urbē ingredereſ cīreū ſpexit diligētē ſitū urbis: & tumulum uidit aequalē altitudine muris: & ubi caſtra ponī posſent: & ut ipum cōiūgeret: que parta aqua erat: ubi exercitū aquarū copia tueri posſet ſtatuit cū collē occupare: & illū ſoſſa uallop̄ circundare. Procul a muris ſitū circa muros. V ertice: q̄a in ſumō uertice eſt planities. Paruū cāpū: puū planicie p̄ qualitate tumuli. Pariens apta. Longo mu.i. circūdari lōgo uallop̄. Ut uifissima caſtris. q̄ in colle caſtra poſta ab omni horiſtu iperu rata cēnt. Proxīa pars urbi. q̄ ex oppoſito erat tumulo. & ppinçiq̄ arcī habebat. Par tumulo longa altitudine moenia urbis ubi arx fuit: erat æq̄lia tumulo. Par altitudine æq̄lia. Mediis cō.nā iter urbē & tumulo media cōualis erat plana: cōualis dicit q̄a iter altitudines media ſi poſta uallis uero di cīur respectu altioris loci. Sed etiā iacent. Mediis. ſeſilicet inter collē urbis & tumulum a cæſa captum.

Tunc resimeno placuit statuta labore
Aggere diuersos uasto cōmittere colles.
Sed priū totā q̄ terra cingit urbē stris
Clauderet: a summis p̄duxit ad aequora ca
Lögū casar opus: sicut efp̄: & pabula capi
Amplexus fossa: densas tollentia pinnas
Celsitib⁹: crudaq̄ extruxit brachia terra.
Iā lati hoc graī memorādū cōtigit urbī
Aternūq̄ decus: qđ non impulsa nec ipso
Strata metu tenuit flagratis omnia bellī
Præcipitē cursum traxit a casare cunctis
Vincit una mora: qđ est qđ fata tenent
Quodq; qđ toti pperas iponere inūdo
Hos p̄dit fortuna dies: tunc omnia late
Procubūt néora: & spolianē robore syluz
Vt cū terra leuis mediā uirgulatq; molē

bis: ut urbs facile expugnari posset. ¶ Placuit et castrari. ¶ Diuersos co.i. urbis & castrorum. ¶ Comititer: coi-
gere. ¶ Statuere cōstatuta. ¶ Sed pri. sed ea parte qua urbs i plano sita erat. uallis lata fuit arx i colle erat
posita. ergo anteq aggerē cū arce cōiungeret. Castrum statuit munitiōes oppōne ne q̄s egredi posset & ut
aq includeret unū oīs exercitus aquari posset. ¶ Terra cīgit. La plano colle uero nō. ¶ A lūmis castris ab
alit dīne tumulū. q̄o castra erat. ¶ P̄tius. i. antecollē castrorū & urbis cōiungeret. ¶ Amplēx fossa. q̄a
duo brachia terræ i vertice collis deduxit. ut clauderet urbē. & aquarū ut ire possent milites. ¶ Cefpitib
eruda terra. expositio est unū alterius eelpes dicīt pars. terræ cū uitidi herba auulta. Extruxit. incumula
vie. ¶ Tollitilia erigitacia. ¶ Pinas idest pugnacula adfisciauit a cibis milites mocnia urbs oppugnarent.
¶ Iā satis hoc. nō potuit nō honorificē & gloriostum ecē. ¶ Manifiliūsib. & portuerit ipētū caſaris retinere
¶ Iā satis ēt si nihil aliud fecissent. ¶ Curſu bellū caſaris. ¶ Strata metu idūcta metu. quo catere urbes in
ducebanē. ¶ Flagratis in oīa. ¶ Cunctis urbibus. ¶ Vna. s. urbs massilia vinciē mora. ¶ Q̄uantū ē. i. qntū
est gloriolum. q.d. q̄ magnū & mitū. ¶ Q̄od fata tenenē tardant fortuna enim quæ caſarem dominum
terrā orbis facere uolebat poruit retardari. ¶ Perdit dies scilicet i oppugnāda. Massilia. ¶ Tunc oīa late
ad strūdos & ad circuallandā urbem oīs filūce ceduntur. ¶ Robore idest arboribus hoc faciebat ne rue
ter agger. ¶ Arctet ut coniūgat. ¶ Leuis terra q̄a quam primum terra defodiē leuior est sed euulsa deide

Ha de los

H. iii

Conual
lis;
Vallis

Nemō-
ra,

Virgul
sum

^a, Cespes